

**INFORMACJA Z DZIAŁALNOŚCI
MUZEUM ZIEMI CHEŁMSKIEJ
IM. WIKTORA AMBROZIEWICZA W CHEŁMIE
ZA 2024 ROK**

I INFORMACJE WSTĘPNE

Muzeum Ziemi Chełmskiej im. Wiktora Ambroziewicza w Chełmie jest samorządową instytucją kultury, nienastawioną na osiągnięcie zysku (Art. 1 Ustawy o muzeach). Realizuje zadania statutowe w zakresie gromadzenia i trwałej ochrony dóbr naturalnego i kulturalnego dziedzictwa ludzkości o charakterze materialnym i niematerialnym. Stawia sobie tak ważne cele, jak: upowszechnianie podstawowych wartości historii, nauki i kultury polskiej oraz światowej, kształtowanie wrażliwości poznawczej i estetycznej oraz umożliwianie korzystania ze zgromadzonych zbiorów. Wśród podstawowych zadań wyróżnić trzeba prowadzenie działalności wystawienniczej, naukowo-badawczej, wydawniczej oraz edukacyjnej i upowszechnieniowej w tym organizowanie takich form działalności kulturalnej, jak: konkursy, sesje, spotkania autorskie, szkolenia, seminaria, koncerty oraz inne przedsięwzięcia promujące Muzeum i miasto. Muzealne imprezy z zakresu wystawiennictwa i działań edukacyjnych kierowane są do publiczności w różnym wieku.

II BAZA LOKALOWA

Muzeum Ziemi Chełmskiej prowadzi działalność w pięciu budynkach, których łączna powierzchnia wynosi 3090,46 m².

1. Przy ul. Lubelskiej 55 mieści się: Dyrekcja, Sekretariat, Dział Finansowy, Dział Administracyjny, Biblioteka, Dział Sztuki Współczesnej i Galeria 72, magazyny, sale wystaw czasowych. Powierzchnia użytkowa wynosi 914 m².
2. Przy ul. Lubelskiej 56A (dawna drukarnia „Zwierciadło”) mieszczą się: Dział Archeologii i Dział Etnografii, Pracownia Fotograficzna, pomieszczenia biurowe, magazyny zbiorów i sprzętu wystawienniczego, sale wystawy stałej oraz sala wystaw czasowych. Powierzchnia użytkowana wynosi 612,70 m².
3. Przy ul. Lubelskiej 57 (zespół kamieniczek mieszczańskich z XIX w.) mieszczą się: Dział Historii, Gabinet Numizmatyczny, Archiwum, Dział Przyrody i Dział Edukacji, sale wystaw stałych, magazyny zbiorów, a także magazynki: gospodarczy, sprzętu wystawienniczego oraz sklep muzealny „ZIELONA WITRYNA”, pomieszczenie warsztatowe dozorców-rzemieślników. Powierzchnia użytkowa wynosi 1287,59 m².
4. Przy ul. Św. Mikołaja 4 (dawna unicka cerkiew pw. Świętego Mikołaja) mieści się Dział Sztuki Ziemi Chełmskiej, sale wystawowe oraz magazyn zbiorów. Powierzchnia użytkowa wynosi 228,72 m².
5. Przy ul. Reformackiej 27 (piwnice budynku, 3 pomieszczenia) mieści się wystawa „Chełmska bezpieka i jej ofiary”. Powierzchnia użytkowa wynosi 47,45 m².

Muzeum w drodze darowizny pozyskało niezbudowaną nieruchomość położoną przy ul. Podwalnej 3 (Uchwała nr XLIII/374/21 Rady Miasta z dnia 30 czerwca 2021 roku) o powierzchni 482 m². Docelowo na działce powstanie nowa siedziba instytucji.

III ORGANIZACJA PRACY I ZATRUDNIENIE

Czas pracy

Muzeum czynne było dla zwiedzających:

styczeń – grudzień

wtorek – piątek: 8.00–16.00

sobota – niedziela: 12.00–16.00

dzień bezpłatnego zwiedzania: sobota

Noc w Muzeum zorganizowano 18 maja, podczas której muzeum udostępniane było bezpłatnie dla publiczności w godz. 18.00–24.00.

Struktura organizacyjna

W skład Muzeum wchodzi komórki organizacyjne, w których zatrudnienie przedstawia się według stanu na 31 grudnia 2024 r.:

łącznie: **etaty – 28,5; osoby – 31,**

w tym: pracownicy merytoryczni – 19 osób,

pracownicy administracyjni – 4 osoby,

pracownicy obsługi/techniczni – 8 osób.

IV GROMADZENIE ZBIORÓW

Muzeum jest wielodziałowe, zbiory gromadzone są w zakresie: archeologii, etnografii, historii, numizmatyki, sztuki, przyrody.

Stan zbiorów na koniec 2023 roku – muzealia własne ogółem wpisane do Księgi inwentarzowej **25 372**, tj. **385 500** sztuk, w tym zdigitalizowane 13 332 sztuki, depozyty 230 pozycji inwentarzowych, tj. 7 748 sztuk.

Dział	Inwentarz pozycje	Inwentarz sztuki	Depozyty inwentarz	Depozyty sztuki	Zdigitali-zowane ogółem	Zdigitali-zowane w roku
Archeologia	10 744	360 349	0	0	5032	0
Etnografia	1 401	1 428	87	334	1446	0
Historia	2 564	4 685	22	7264	680	0
Numizmatyka	4 283	12 078	0	0	781	0
Przyroda	2 606	2 752	50	77	2 309	0
Sztuka Ziemi Chełmskiej	843	1209	29	31	763	0
Sztuka Współczesna i Galeria 72	2 931	2999	42	42	2321	0
Razem	25 372	385 500	230	7 748	13 332	0

V DZIAŁALNOŚĆ WYSTAWIENNICZA

W 2024 roku udostępniono ogółem 19 wystaw czasowych w siedzibie Muzeum oraz 8 wystaw zewnętrznych.

w tym: w siedzibie Muzeum:

wystaw własnych: 16 (frekwencja: 7 451 osób);

wystaw obcych krajowych: 3 (frekwencja: 1 167 osób);

Udostępniane były także 4 wystawy stałe (frekwencja: 7 612 osób).

Zwiedzający wystawy w siedzibie muzeum – **ogółem 16 180 osób**.

Organizacja wystaw odbywała się zgodnie z harmonogramem planu pracy, według projektów opracowanych przez poszczególnych autorów – pracowników merytorycznych działów. Należy podkreślić, że organizacja wystaw uzależniona była od możliwości finansowych muzeum oraz realizowanych wniosków, na które pozyskano dofinansowanie. Udostępnienie wystaw dla publiczności poprzedzone było działaniami polegającymi na wyborze zabytków, opracowaniu scenariusza poszczególnych wystaw, przygotowaniu tekstów – charakterystyki tematyki ekspozycji. W realizacji autorskiej koncepcji uczestniczyli współpracownicy, którzy angażowali się przy oprawie plastycznej, montażu i demontażu, dokumentacji fotograficznej, projektach graficznych wydawnictw promujących wystawy.

WYSTAWY STAŁE

W 2024 roku udostępniano publiczności cztery wystawy stałe:

1. ***Powrót do przeszłości. Dzieje tradycyjnej kultury regionu chełmskiego***

Miejsce: ul. Lubelska 56 A

Frekwencja: 1870 osób

Wystawa (udostępniana od 2007 roku) prezentuje zbiory Muzeum z zakresu archeologii i etnografii w aspekcie podstawowych dziedzin ludzkiej aktywności – od czasów prahistorycznych po okres przedindustrialny (zbieractwo, myślistwo, rybołówstwo, rolnictwo, garncarstwo, tkactwo, ubiór i części stroju, przygotowywanie i przetwarzanie żywności, wnętrza domów, sztuka).

2. ***Skarby przyrody***

Miejsce: ul. Lubelska 57

Frekwencja: 2933 osoby

Na wystawie eksponowane są okazy reprezentujące przede wszystkim florę, faunę oraz geologię oraz paleontologię naszego regionu. Wiele z nich to prawdziwe rzadkości, często zagrożone wyginięciem i wpisane do Czerwonej Księgi; należą do nich m.in.: drop zwyczajny, głuszec, kraska, suseł perełkowany, żółw błotny. Najstarszym eksponatem zoologicznym jest niedźwiedź brunatny, który został upolowany prawdopodobnie w naszych lasach w 1904 r.

3. **„Chełm jest jego imię...” Dzieje miasta od X do XX wieku**

Miejsce: ul. Lubelska 57

Frekwencja: 2611 osób

Na wystawie w układzie chronologicznym przedstawione zostały najważniejsze wydarzenia z przeszłości Chełma. Obok archiwaliów, fotografii, militariów, planów miasta, pamiątek historycznych z różnych epok, portretów i dzieł sztuki reprezentujących wielokulturowość tych terenów, zaprezentowane zostały zabytki archeologiczne pozyskane na terenie miasta i najbliższej okolicy, pochodzące przede wszystkim z badań wykopaliskowych i nadzorów oraz odkryć przypadkowych. Wszystkie pokazane oryginały pochodzą ze zbiorów MZCh. Powiększenia na planszach graficznych reprodukcje fotografii, planów i archiwalnych dokumentów zostały wykonane w oparciu o pozyskane podczas kwerend archiwalia, dokumenty, fotografie udostępnione nam przez różne instytucje i osoby prywatne a także ze zbiorów własnych muzeum. Aby ułatwić zwiedzanie turystom z kraju i z zagranicy, teksty na ekspozycji zostały przygotowane w języku polskim i angielskim. W ramach projektu udało się przeprowadzić konserwację kilkunastu zabytków, które zaprezentowane zostały na wystawie. Wśród najważniejszych, wyjątkowo cennych zakonserwowanych eksponatów jest dokument przyjęcia w depozyt obrazu Matki Boskiej Chełmskiej z katedry unickiej w Chełmie przez króla Jana Kazimierza, z podpisem króla, sekretarza oraz wielką pieczęcią koronną, datowany na 10.05.1651 r., starodruk z 1782 r. pt. „Koronacja Cudownego Obrazu Nayswietszey Maryi Panny w Chełmskiej Katedrze 1765”, Maksymiliana Ryłto. (chełmski biskup unicki), czy też fragment zwoju „Tory” pochodzący prawdopodobnie ze spalonej podczas II wojny światowej starej synagogi. Ekspozycje wzbogacają projekcje specjalnie nakręconych na potrzeby wystawy filmów z ożywioną archiwalną fotografią. Wystawa nie została do końca zrealizowana zgodnie z zamierzeniami autorów i ze względów finansowych musiano zrezygnować z pewnych działań dotyczących organizacji wystawy. Planowane jest uzupełnienie wystawy o nowoczesny sprzęt multimedialny.

Ekspozycja dofinansowana ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury.

Podejmowane były działania polegające na wyborze zabytków, opracowaniu scenariusza poszczególnych wystaw, przygotowaniu tekstów – charakterystyki tematyki ekspozycji (teksty do katalogów, informatorów, podpisy). Do realizacji autorskiej koncepcji, włączeni zostali współpracownicy zaangażowani do wykonania oprawy plastycznej, montażu i demontażu, dokumentacji fotograficznej, projektów graficznych wydawnictw oraz promocji wystaw.

4. **Chełmska bezpieka i jej ofiary**

Miejsce: ul. Reformacka 27

Frekwencja: 198 osób

Muzeum obejmuje opieką merytoryczną utworzone w maju 2008 roku Miejsce Pamięci Patriotów Polskich oraz przygotowaną wystawę, poświęconą osobom prześladowanym w latach 1944–1989 przez komunistyczny aparat represyjny, w budynku przy ulicy Reformackiej 27 (dawniej Dzierżyńskiego), gdzie w okresie stalinowskim mieścił się Powiatowy Urząd Bezpieczeństwa Publicznego.

WYSTAWY CZASOWE WŁASNE – KONTYNUACJA

Więś w kolorze. Obrazy Stanisławy Mąki

Termin: 13.09.2023–05.05.2024
Miejsce: ul. Lubelska 56 A
Kuratorka wystawy: Ilona Sawicka
Frekwencja: 413 osób (2024); (frekwencja wystawy: 682 osoby)

Wystawa prezentująca prace malarskie wybitnej twórczyni ludowej Stanisławy Mąki z Rożdżałowa ze zbiorów własnych Muzeum Ziemi Chełmskiej. Artystka jest jedną z najbardziej cenionych współczesnych twórczyń ludowych ziemi chełmskiej. Na swoich obrazach doskonale utrwaliła życie codzienne swojej okolicy, ze szczególnym uwzględnieniem dawnych obrzędów i zwyczajów zapamiętanych z lat młodości. Stanowią one nieoceniony zapis etnograficzny dawnej chełmskiej wsi. Zaprezentowano prace ukazujące zmienność rocznego cyklu świata natury oraz związane z nim prace rolnicze i gospodarskie, a także święta i zwyczaje doroczne. Po raz pierwszy została udostępniona kolekcja 19 obrazów zakupionych w 2022 roku w ramach programu Rozbudowa Zbiorów Muzealnych Narodowego Instytutu Muzeów.

Osiedle Dyrekcji Kolei Państwowych w Chełmie

Termin: 22.10.2023–07.04.2024
Miejsce: ul. Lubelska 55
Koordynatorka wystawy: Magdalena Mąka
Frekwencja: 365 osób (2024); (frekwencja wystawy: 800 osób)

Wystawa czasowa przygotowana z okazji 95. rocznicy wmurowania kamienia węgielnego pod gmach Dyrekcji Kolei Państwowych w Chełmie, które miało miejsce 22 października 1928 r. Inwestycja była ogromną szansą dla Chełma. Obok budowy portu w Gdyni czy Centralnego Okręgu Przemysłowego był jedną z głównych inwestycji II RP. Był to projekt odważny i wizjonerski, który zakładał budowę miasta w mieście w nurcie modernistycznym, modnym wówczas na terenie Europy. Ówczesne zadanie miało wymiar symboliczny – projekt rangi odzyskania niepodległości. Dziś jest jednym z najciekawszych zabytków Chełma.

Podstawą dla przygotowania wystawy były zbiory Muzeum w Chełmie oraz pochodzące od współorganizatorów w realizacji zadania: Archiwum Państwowego w Lublinie Oddział Chełm, Archiwum Państwowego w Lublinie, Archiwum Państwowego w Radomiu, Chełmskiej Biblioteki Publicznej im. Marii Pauliny Orsetti w Chełmie, Biblioteki Uniwersyteckiej Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II w Lublinie, Biblioteki Narodowej w Warszawie, Narodowego Archiwum Cyfrowego, Stacji Muzeum w Warszawie, Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie, Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Lublinie Delegatura w Chełmie, Archiwum Akt Nowych w Warszawie.

Wystawie towarzyszyło wydawnictwo autorstwa Magdaleny Mąki (kuratora wystawy) *Osiedle Dyrekcji Kolei Państwowych w Chełmie* w nakładzie 500 egz., dystrybucja bezpłatna. Wydawnictwo zostało udostępnione w formacie pdf na stronie internetowej muzeum www.mzch.pl, dostęp bezpłatny.

Eugenia Gortchakowa (1950–2016). Dar dla kolekcji Galerii 72

Termin: 20.09.–15.01.2024
Miejsce: ul. Lubelska 55
Kuratorka wystawy: Jagoda Barczyńska
Frekwencja: 72 osoby (2024); (frekwencja wystawy: 338 osób)

Wystawa malarstwa, grafiki (akwaforta, serigrafia, grafika komputerowa), kolażu, złożona została z prac poplenerowych (artystka sześciokrotnie brała udział w Międzynarodowych Plenerach dla Artystów Posługujących się Językiem Geometrii w Okunince nad Jeziorem Białym) oraz z daru przekazanego do zbiorów Galerii 72 przez męża nieżyjącej autorki – niemieckiego krytyka sztuki Jürgena Weichardta. Na wystawę złożyło się łącznie 55 prac. Zainteresowania artystki prowadziły od abstrakcji ekspresyjnej po opracowania o charakterze geometrycznym, gdzie forma wyprowadzona została drobnymi, krótkimi pociągnięciami pędzla. Twórczość niemieckiej artystki o rosyjskim rodowodzie charakteryzuje mistyczny wręcz i kontemplacyjny przekaz.

Grzegorz Mroczkowski. Obrazy 2009–2023

Termin: 06.10.2023–15.01.2024
Miejsce: ul. Lubelska 55
Frekwencja: 52 osoby (2024); (frekwencja wystawy: 252 osoby)

Wystawa przygotowana w ramach działalności Galerii 72, przedstawiła twórczość znanego artysty malarza, profesora Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, który zaprezentował prace w dwóch technikach malarskich: akwareli na papierze oraz tempery żółtkowej na płótnie. Na wystawie pokazano łącznie 94 prace zarówno o charakterze monumentalnym, jak i kameralnym, w tym szkice rysunkowe i malarskie. Część prac została przez autora przygotowana specjalnie na potrzeby tego pokazu; na szczególną uwagę zasługuje 8 paneli akwarelowych na arkuszach papieru o wymiarach: 300 x 150 cm, jak również polptyk malarski złożony z ośmiu elementów poddających się modyfikacjom, co ilustrowała animacja filmowa towarzysząca tej wystawie. Na prezentację złożyło się kilka dyptyków, tryptyków, polptyków, jak również cykli malarskich, które wpisując się w tendencję abstrakcji geometrycznej, ujawniały dynamikę i migotliwość powierzchni typową dla utworów op-artu. Organizacja wystawy stała się możliwa dzięki wsparciu Fundacji Promocji Artystów WACHTA ART, która sfinansowała całość przedsięwzięcia, w tym katalog towarzyszący wydarzeniu.

WYSTAWY CZASOWE WŁASNE – NOWE

Flashback – kadr pamięci

Termin: 13.01–31.03.2024
Miejsce: ul. Św. Mikołaja 4
Autorka wystawy: Monika Trypuz
Kuratorka wystawy: Ilona Sawicka
Frekwencja: 259 osób

Instalacja artystyczna z dziedziny sztuk wizualnych w formie wystawy, na której przedstawione zostały utkanie przez artystkę – Monikę Trypuz perebory oraz prezentowane były nagrania video, dotyczące osobistych historii osób, biorących udział w projekcie. Instalacja nawiązuje do sztuki partycypacyjnej, w której odbiorca dostaje możliwość wejścia

w interakcję z doświadczeniami osób przedstawionych na nagraniach, „przejrzenia się” w nich i odkrywania nowych znaczeń własnych przeżyć. Forma instalacji nawiązuje do ikonostasu, co w ujęciu artystki stanowi próbę poszukiwania dialogu między Wschodem a Zachodem. Zastosowanie pereborów również nawiązuje do wielokulturowych tradycji wschodniej Lubelszczyzny, a fakt wykorzystywania tych ornamentów tkackich przez mieszkańców należących zarówno do wschodnich jak i zachodnich wyznań chrześcijańskich pozwala na uznanie tych tkanin za pomost łączący ludzi o odmiennych tradycjach kulturowych. Celem projektu jest ukazanie ważności tradycji, przekazu międzypokoleniowego i docenienie wartości, które z nich płyną. Ważnym aspektem jest również wskazanie elementów wspólnych dla różnych grup religijnych czy kulturowych i koncentrowanie się na podobieństwach między nimi, co sprzyja rozwojowi postaw akceptacji i tolerancji.

Dzieło złożone. Artyści Galerii 72

Termin: 16.02.–29.05./31.12.2024
Miejsce: ul. Lubelska 55
Kuratorzy wystawy: Jagoda Barczyńska, Ireneusz Pradun
Frekwencja: 1895 osób

Wystawa zaaranżowana została ze 160 utworów o charakterze dyptyków, tryptyków, kwadryptyków, pentaptyków, polipptyków, które wyszły w większości spod ręki artystów polskich, ale znaczący wkład wnieśli tu również twórcy z zagranicy: z Niemiec, Włoch, Wenezueli, Francji, Chorwacji, Szwecji, Litwy, Węgier, Słowacji, Armenii. W większości prezentowane prace pochodziły z kolekcji muzeum, ale część obiektów użyczyli autorzy z zasobów własnych. Prace powstałe w latach 1969–2023, przynależą do różnych technik: malarstwa, rzeźby, grafiki, rysunku, reliefowych opracowań, form przestrzennych, sztuki obiektu. Koncepcja wystawy: Jagoda Barczyńska. Wystawa w szerszym założeniu (parter muzeum, klatka schodowa, sale I piętra) trwała od 16.02.2024 do 29.05.2024. Po tym terminie ekspozycja na I piętrze została zdemonstrowana, zaś klatka schodowa i parterowa część pokazu (z pewnymi modyfikacjami) były prezentowane do 31.12.2024.

Ja tylko ilustruję książeczki... Życie i twórczość Marii Uszackiej

Termin: 20.04.–20.07.2024
Miejsce: ul. Św. Mikołaja 4
Koordynacja: Dorota Bida, Agata Blicharz, Dorota Tymczak (siostrzenica artystki)
Frekwencja: 956 osób

Ekspozycja została dofinansowana w ramach programu grantowego „Promocja regionu. Lubelskie Smakuj życie!” Urzędu Marszałkowskiego w Lublinie oraz donacji ze strony Stachniuk Super Optyk.

Wystawa *Ja tylko ilustruję książeczki... Życie i twórczość Marii Uszackiej* miała na celu promocję życia i twórczości polskiej ilustratorki urodzonej i wychowanej w Chełmie, tworzącej w powojennej Polsce. W trakcie pracy artystycznej zilustrowała ponad pięćdziesiąt książek skierowanych do dzieci i młodzieży, m. in. książki Wiery Badalskiej czy Wandy Chotomskiej. Przez wiele lat autorka związana była z Instytutem Wydawniczym „Nasza Księgarnia”, a w 1984 r. została laureatką Nagrody Prezesa Rady Ministrów za twórczość dla dzieci i młodzieży. Wydarzenie miało na celu prezentację dotychczas nie eksponowanych prac wybitnej ilustratorki, a także dokumentów i starych fotografii ze zbiorów rodziny Uszackich

i Godlewskich. Ekspozycji towarzyszyła animacja bajkowa „Awantura w Przechwałkowie” w reżyserii i według scenariusza Haliny Filek i scenografii Marii Uszackiej.

W promocję wydarzenia zaangażowaliśmy lokalne media: Radio Bon Ton, Nowy Tydzień Chełmski, Super Tydzień Chełmski, Wschodni 24, Chełmskie.eu oraz Radio Lublin, Magazyn „Świerszczyk”, portale internetowy „Miasto dzieciom” i inne. Bogata oferta edukacyjna z podziałem na grupy wiekowe i szkolne kolportowana była w siedzibach przedszkoli, szkół i instytucji kultury oraz drogą elektroniczną zaproszenia na wernisaż, plakaty, karty pracy oraz oferty edukacyjne do wszystkich zainteresowanych.

Niezwykła moc chleba – pieczywo obrzędowe w kulturze ludowej - wystawa w ramach projektu: „Pieczywo obrzędowe – z tradycją w przyszłość

Termin: 14.05.–30.09.2024
Miejsce: ul. Lubelska 56 A
Autorzy wystawy: Ilona Sawicka, Michał Kowalik
Frekwencja: 1104 osoby

Wystawa prezentowała różne wykonania pieczywa obrzędowego, towarzyszącego niegdyś różnym uroczystościom rodzinnym i dorocznym. Prezentowała nieoczywiste wykorzystanie różnych typów pieczywa w kulturze ludowej. Pieczywo obrzędowe uświetniało dawniej obrzędy rodzinne, takie jak wesele czy chrzciny, bez niego te uroczystości nie mogły się odbyć. Zwyczaj wymagał wypieku danego pieczywa z zachowaniem właściwego składu surowcowego, receptury, metody wypieku i czasu jego przygotowywania. Wiele z czynności przy przygotowywaniu np. korowaja miało charakter magiczny, który miał gwarantować szczęście młodej parze. Na wystawie pokazano polskie pieczywo obrzędowe z uwzględnieniem wątków wielokulturowości, a więc także wywodzące się z tradycji żydowskiej, prawosławnej, jak i wytwory międzykulturowe z natury jak, np. korowaje. Na podstawie literatury przedmiotu i archiwalnych zdjęć powstała ekspozycja z realizacjami wypieków z polskiej kultury ludowej. Ekspozycje pochodziły ze zbiorów własnych Działu Etnografii MZCh, wykonanych na potrzebę wystawy. Wystawie towarzyszyły warsztaty wypieku pieczywa obrzędowego przeznaczone dla wszystkich grup wiekowych. Zadanie dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Narodowego Centrum Kultury: EtnoPolska. Edycja 2024

80. rocznica likwidacji Stalagu 319 w Chełmie

Termin: 15.05.–04.09.2024 r.
Miejsce: ul. Lubelska 55
Koordynator wystawy: Magdalena Mąka
Frekwencja: 442 osoby

Wystawa towarzyszyła uroczystościom 80. rocznicy likwidacji Stalagu 319 w Chełmie, zorganizowanym przez: Muzeum Ziemi Chełmskiej, Stowarzyszenie Rocznik Chełmski oraz Chełmską Bibliotekę Publiczną im. Marii Pauliny Orsetti w Chełmie. Obchody rozpoczęto od założenia wieńców przy pomnikach: poświęconym jeńcom wojennym na cmentarzu przy ul. Okszowskiej, ofiarom Stalagu 319 przy SP nr 8; jeńcom wojennym na cmentarzu w Lesie Borek, oraz ofiarom z okresu okupacji na cmentarzu w Lesie Borek „Patelnia”. Następnie w CHBP miała miejsce sesja popularno-naukowa.

Wystawę zorganizowano w ramach zbiorów własnych Muzeum.

Jerzy Tomala. Malarstwo do kwadratu. Wystawa dwudziesta trzecia.

Termin: 14.06.–18.08.2024
Miejsce: ul. Lubelska 55
Kurorka wystawy: Jagoda Barczyńska
Frekwencja: 305 osób

Wystawa złożona została ze 101 prac malarskich należących do dwóch cykli: „Dąb w ogrodzie” oraz „Ani wiatr ani flaga”. Obrazy namalowane w latach 2003-2024 utrzymane w formie kwadratu o wymiarach 100 x 100 cm lub w niewielkiej części kameralnych opracowań formatu 20 x 20 cm, należą do tendencji abstrakcji geometrycznej, gdzie forma, modulacje kolorystyczne i światło odgrywają decydującą rolę. Wystawie malarstwa towarzyszyła instalacja złożona z ogromnych worków papierowych, które rzędem ustawione wypełniały główną przestrzeń ekspozycji. Wystawa tworzyła spójną manifestację układów malarskich spod znaku geometrii.

Elżbieta Banecka. IWARE-KOMON 2. Bilet do Ryōan-ji.

Termin: 30.08.–03.11.2024
Miejsce: ul. Lubelska 55
Kurorka wystawy: Jagoda Barczyńska
Frekwencja: 345 osób

Wystawa złożona została ze 149 prac z lat 2017–2024 wykonanych w różnych technikach: malarstwa olejnego na płótnie, grafiki, grafiki łączonej z malarską interwencją, instalacji, sztuki obiektu. Pokazano prace należące do cykli: *Kata/Kami*, *Tokimono*, *Ogród w Ryōan-ji*, *IWARE-KOMON 2*, *Haori męskie*. Zaprezentowano 3 instalacje: *Bilet do Ryōan-ji*, *Złote kimono*, *Modlitwa w Ryōan-ji*. Wystawa inspirowana estetyką Kraju Kwitnącej Wiśni, dedykowana została w znaczącej części tematyce kimona. Obok prac monumentalnych pokazane zostały kameralne obiekty o charakterze reliefu. Wystawa przygotowana w ramach działalności Galerii 72.

Andrzej Walczak. mobilneur.com.

Termin: 13.09.–06.10.2024
Miejsce: ul. Św. Mikołaja 4
Kurorka wystawy: Jagoda Barczyńska
Frekwencja: 240 osób

Wystawa Andrzeja Walczaka, architekta z wykształcenia, założyciela grupy Atlas w Łodzi, jak również słynnej galerii Atlas Sztuki działającej w latach 2003–2017. Jego malarstwo bliskie abstrakcji organicznej sięga swą techniką po doświadczenia technologii firmy Atlas. Obrazy formatu 135,5 x 78 cm każdy, zamiast kątów prostych posiadają zaokrąglenia narożników, co zbliża je formą do smartfona. Pokryte malarską zaprawą i barwnymi pigmentami obrazy przyjmują rolę pokaznych kolorowych smartfonów, gdzie odrealnione przedstawienia sugerują głębię, a kolor наносzony szpachlą, pozostawia na powierzchni obrazów smugi faktury. Na wystawie pokazano 21 obrazów oraz instalację, która stanowiła manifestację warsztatu artysty.

Świat Juliana Bajkiewicza

Termin: 20.09.2024–12.01.2025
Miejsce: ul. Lubelska 55
Kuratorka wystawy: Ilona Sawicka
Frekwencja: 375 osób (frekwencja wystawy: 405 osób)

Na ekspozycji zaprezentowano ponad 70 prac Juliana Bajkiewicza - wyjątkowego chełmskiego artysty, którego 120 rocznica urodzin przypadła na 2024 rok. Julian Bajkiewicz był zafascynowany architekturą Chełma, jego zabytkami, najbardziej uczęszczanymi miejscami, ale lubił utrzymywać także mało znane zakątki, zaułki, które już nie istnieją, a mają własną fascynującą historię.

Jego malarstwo zachwyca niezwykłym bogactwem kolorów i detali, przedstawia świat oparty na architekturze Chełma i okolic, jednak w nieco odrealnionej, bajkowej wersji. Prace na ekspozycji ukazywały nie tylko najbliższy artyście świat, ale także Księżyc czy Jowisza, bowiem świat Juliana Bajkiewicza był nieograniczony, gdyż tworzyła go nie tylko rzeczywistość, ale i wyjątkowa wyobraźnia artysty.

Niebiańskie wzniosłości, ludzkie przyjemności... Rzeźba Jana Uścimiaka

Termin: 18.10.–05.01.2025
Miejsce: ul. Św. Mikołaja 4
Kuratorka wystawy: Ilona Sawicka
Frekwencja: 236 osób (frekwencja wystawy: 248 osób)

Ekspozycja, na której ukazano ponad 100 rzeźb tego wybitnego chełmskiego artysty. Część z nich zostanie zaprezentowana po raz pierwszy. Artysta w swojej sztuce twórczo interpretuje zarówno tematy związane ze sferą sacrum, jak i przedstawia radości codziennego życia: biesiadę, schadzkę w parku czy świat natury. Jego przedstawienia charakteryzuje nietypowy dla sztuki ludowej azur, pastelowa kolorystyka, a przede wszystkim swoboda w doborze i interpretacji tematów. Ponad 80 rzeźb pochodziło ze zbiorów Muzeum Ziemi Chełmskiej, 20 zostało wypożyczonych ze zbiorów własnych artysty.

Maciej Duchowski. Ściana

Termin: 22.11.–31.12.2024
Miejsce: ul. Lubelska 55
Autorzy wystawy: Jagoda Barczyńska
Frekwencja: 102 osoby

Wystawa złożona z obrazów w kolorze grafitu oraz bieli częściowo przetartej i ujawniającej reliefowe ciemne żyłkowania kabli elektrycznych, którymi pokryte są płótna wielu prac. Malarskie założenia pokazują złożony proces powstawania obrazów, gdzie na płótna nakładana jest gładź polimerowa metodą warstwa po warstwie dając zróżnicowane grubością prace o powierzchniach gładkich lub o rysie reliefowych wklęsłości i wypukłości. Prezentowane prace malarskie należą do abstrakcji przywodzącej na myśl sztukę materii. Obok malarskich opracowań pokazane zostały 3 instalacje: jedna to ściana ułożona z białych kostek-sześcianów i rzuconego na nią filmu, kolejna to szklany pokaźny sześcian wypełniony suchymi opadłymi z drzew liśćmi oraz trzecia to instalacja dźwiękowa.

Łącznie na wystawie pokazano 122 prace malarskie z cyklu „Osobno”, „Osobno/Ściana”,

8 zdjęć fotograficznych oraz 3 instalacje. Kuratorka wystawy: Jagoda Barczyńska. Aranżacja: Jagoda Barczyńska, Maciej Duchowski. Wystawa zorganizowana w ramach działalności Galerii 72.

Święta bez plastiku. Tradycyjne ozdoby świąteczne

Termin: 26.12.–31.12.2024
Miejsce: ul. Lubelska 56 A
Autorzy wystawy: Ilona Sawicka, Michał Kowalik
Frekwencja: 290 osób

Wystawa prezentowała różnorodne rekwizyty i ozdoby świąteczne związane z okresem Bożego Narodzenia niegdyś wykonywane w wielu domach. Kreatywność twórców wszelkich zdobień świątecznych najlepiej uwidacznia się przy różnorodności ozdób jakie znajdujemy na choince i podłaznicze. Użycie surowców naturalnych jak słoma, papier, opłatek czy szkło pozwala na uniknięcie wykorzystania rzeczy wykonywanych z plastiku co korzystanie wpływa na kondycję środowiska i mniejszą produkcję nie biodegradowalnych śmieci. Koncepcja wystawy prócz wątków ochrony środowiska miała na celu zachęcenie do samodzielnego wykonywania tych niewielkich dzieł sztuki w domowym zaciszu.

WYSTAWY CZASOWE OBCE

Mieszczkańska kultura palenia tytoniu. Fajki w nowożytnej tradycji i obyczajowości mieszkańców Krakowa

Wystawa przygotowana przez Muzeum Archeologiczne w Krakowie
termin: 19.04.–14.07.2024
miejsce: ul. Lubelska 55
koordynatorka wystawy: Bożena Skolimowska
frekwencja: 706 osób

Scenariusz, teksty i dobór materiałów – Jakub Puziuk; aranżacja plastyczna – Anna Piwowarczyk, Marek Grosse – Muzeum Archeologiczne w Krakowie.

Ekspozycja przenosiła zwiedzającego do egzotycznego świata tureckiej kawiarni, stanowiącej orientalne tło dla głównego nurtu narracji – przedstawienia dotychczasowego stanu wiedzy na temat historii krakowskiego fajczarstwa na podstawie znalezisk archeologicznych.

Zaprezentowane przedmioty są materialnym dowodem orientalizacji kultury dawnych mieszczan pod wpływem tradycji tureckiej. Jest to zatem podróż do innego wymiaru kulturowego, związanego z egzotyką wschodnioeuropejskiego fajczarstwa. Ekspozycja stanowi unikalną kolekcję w zbiorach Muzeum Archeologicznego w Krakowie, pochodzącą z okresu od XVII do 1. poł. XX w.

Pająki lubelskie – niezwykle element dziedzictwa kulturowego

Termin: 05.11.–19.11.2024
Miejsce: ul. Lubelska 56A
Autor wystawy: Michał Kowalik
Frekwencja: 99 osób

Wystawa organizowana w ramach stypendium artystycznego UMWL w kategorii „Młody twórca kultury”, prezentująca różnorodność pajaków wykonywanych niegdyś na terenie Lubelszczyzny. Z użyciem naturalnych materiałów, tradycyjnie wykorzystywanych do produkcji pajaków jak słoma, bibuła, nici lniane powstały pajaki, dziś już nieco zapomniana gałąź rękodzieła ludowego, o niezwykłym potencjale artystycznym. Prezentowanych było 10 różnych realizacji pajaków między innymi w typach: żyrandolowy, krystaliczny, kulistym i tarczowym.

Marc Chagall, Biblia. Litografie

Termin: 02.08.–31.08.2024

Miejsce: ul. Św. Mikołaja 4

Frekwencja: 362 osoby

Wystawa prezentowała 24 barwne litografie artysty, wydane w 1960 roku w Paryżu. Przedstawiają one wybrane sceny biblijne, pokazane w charakterystyczny dla Chagalla sposób. Wystawa wypożyczona z Epicentrum Art. Gallery.

WYSTAWY CZASOWE ZORGANIZOWANE POZA SIEDZIBĄ MUZEUM

Przeszłość Hańska i okolic

Miejsce: Hańsk, Izba Regionalna im. ks. Jana Dolińskiego w Hańsku

Termin: od 17 lipca 2013, trwa nadal

Wystawa „wielobranżowa”. Część poświęconą pradziejom wykonali pracownicy Działu Archeologii MZCH. Archeologię reprezentują znaleziska pochodzące z naszych zbiorów, pozyskane na stanowiskach badanych wykopaliskowo w Lucie, Dubecznie i Wojciechowie – w pobliżu Hańska. Przygotowano: trzy plansze ilustracyjno-informacyjne o poszczególnych stanowiskach badawczych i trzy gabloty ze znaleziskami krzemiennymi, kamiennymi i ceramicznymi (obrazującymi przemiany kulturowe od schyłkowego paleolitu poprzez mezolit, neolit do późnego okresu epoki brązu), w liczbie 2979 eksponatów.

Chełm w latach 1913–1918

Miejsce: Budynek Gmachu Chełm

Termin: 4.07.–31.12.2024

Wystawa fotograficzna powstała w oparciu o wybór fotografii z wystawy przygotowanej z okazji 100. rocznicy odzyskania niepodległości. Wybrane zdjęcia pokazują Chełm sto lat temu, prezentują najciekawsze fragmenty naszego miasta, nieistniejące już obiekty publiczne i sakralne.

WYSTAWY PLENEROWE

Badania archeologiczne na Wysokiej Górze w Chełmie

Miejsce: „Wysoka Górka”

Wielkoformatowa plansza (200×520cm), na której przedstawiono relikty architektury z XIII w. – zachowane ruiny palatium Daniela Romanowicza oraz krypty i pozostałości murów świątyni

Bogurodzicy w Chełmie, a także zabytki ruchome odnalezione podczas badań archeologicznych.

Dawny Rynek. Ratusz staromiejski i kamienica starosty Wojciecha Węglińskiego oraz studnia staromiejska

Miejsce: Działek muzeum przy ul. Lubelskiej 56A

40 plansz przedstawia relikty nieistniejącej dziś, historycznej zabudowy oraz zabytki ruchome odkryte podczas badań wykopaliskowych prowadzonych przez Muzeum na staromiejskim rynku w latach 2000–2001.

Konstytucja 3 Maja. Tradycje na Ziemi Chełmskiej

Miejsce: Plac dr. Edwarda Łuczkowskiego

Termin: 30.04.–02.06.2024

Wystawa przygotowana z okazji rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja. Obejmuje 24 plansze na których przedstawiono historię uchwalenia Konstytucji, tło polityczne, w tym najważniejsze wydarzenia towarzyszące uchwaleniu Konstytucji, twórców ustawy zasadniczej oraz jej wielowiekową tradycję na ziemi chełmskiej.

Chełm – Warszawa 1944. Chełmscy uczestnicy Powstania Warszawskiego

Miejsce: Plac Gdański

Termin: 30.07.–30.08.2024

Wystawa przygotowana z okazji rocznicy wybuchu powstania warszawskiego. Zrealizowana w oparciu o publikację Z. Lubaszewskiego i J.P. Krzywickiego prezentuje sylwetki i biogramy Chełmian, biorących udział w walkach Powstania Warszawskiego. Uzupełniona o plansze poświęcone historii wybuchu powstania, przebiegu walk oraz chełmskie tablice poświęcone uczestnikom walk.

Sąsiedzka krew. Ludobójstwo wołyńsko-galicyskie 1943–1945

Miejsce: Skwer Pamięci Ofiar Rzezi Wołyńskiej

Termin: 10.07.–29.07.2024

Wystawa elementarna przygotowana przez Oddziałowe Biuro Edukacji w Lublinie przedstawia podstawowe informacje na temat zbrodni dokonanej na Polakach w 1943 r. przez ukraińskich nacjonalistów na Wołyniu i w Galicji Wschodniej.

Prezentowane fotografie i dokumenty pochodzą ze zbiorów prywatnych Leona Popka, Muzeum Regionalnego w Tomaszowie Lubelskim, ośrodka KARTA, Narodowego Archiwum Cyfrowego oraz Archiwum IPN.

Żydzi w Chełmie

Miejska Biblioteka Publiczna im. M.P. Orsetti w Chełmie

Termin: 05.11.–31.12.2024

Wystawa prezentująca społeczność Żydów chełmskich oraz wybrane miejsca związane z kulturą, religią Żydów. Wystawa składała się z 20 plasz, na których zaprezentowane zostały fotografie Żydów - dawnych mieszkańców Chełma, żyjących w naszym mieście w okresie międzywojennym, którzy zginęli w czasie II wojny światowej w Sobiborze, a także tych, którym udało się wyjechać i przeżyć. Pokazane zostały też archiwalne fotografie miasta z ciekawymi miejscami związanymi z przeszłością chełmskich Żydów

Życie i Zagłada chełmskich Żydów w 80. rocznicę „likwidacji” getta w Chełmie

Miejsce: Skwer Szmula Zygielbojma

Termin: 1.01.–30.04.2024

Miejsce: Chełmska Biblioteka Publiczna im. M. P. Orsetti w Chełmie

Termin: 10.11.–31.12.2024

Wystawa zorganizowana w ramach konkursu grantowego „Upamiętnić Zagładę” z Fundacji Forum Dialogu.

Pierwsza indywidualna ekspozycja, która skupiła się wyłącznie na społeczności żydowskiej Chełma w okresie II WŚ. Zaprezentowana została ikonografia, archiwalia i wspomnienia nieznane dotychczas mieszkańcom Chełma. Dokonano analizy każdego roku okupacji niemieckiej, następujących restrykcji, egzekucji w getcie i Zagładzie przeprowadzanej w ramach tzw. akcji „Reinhardt”.

Ekspozycja została przygotowana w oparciu o zbiory i współpracę Muzeum Ziemi Chełmskiej im. W. Ambroziewicza w Chełmie z instytucjami: Archiwum Obrazu Dziedzictwa Pruskiego bpk-Bildagentur, Żydowski Instytut Historyczny im. Emanuela Ringelbluma (Partner wystawy), Archiwum Państwowe w Lublinie Oddział w Chełmie, Yad Vashem-Institut Pamięci Męczenników i Bohaterów Holocaustu, Muzeum Bojowników Getta oraz członków i członkiń Chelmer Organization of Israel: Harry Sharona, Micheala Kama, Tiri Rabinowicz, Mordechaja Levin, Yael Feder Devonshire. Na potrzeby ekspozycji zostało zakupionych 28 fotografii autorstwa Karla Arthura Petraschki. Tekst wystawy został przetłumaczony na język angielski (tłumaczenie-Mariusz Klimczak). Wystawa została objęta honorowym patronatem prezydenta Miasta Chełma Jakuba Banaszka.

Powstanie Styczniowe na Ziemi Chełmskiej. Ślady zapomnianych walk

Miejsce: Chełmska Biblioteka Publiczna im. M. P. Orsetti w Chełmie

Termin: 20.01.–30.01.2024

Miejsce: Szkoła Podstawowa im. Władysława Broniewskiego w Strupinie Dużym

Termin: 19.10.–31.10.2024

Wystawa planszowa prezentująca jeden z najważniejszych zrywów niepodległościowych społeczeństwa polskiego w XIX wieku, w których brali udział Chełmianie. Na ekspozycji zaprezentowano przyczyny, przebieg i skutki powstania na ziemiach polskich oraz na ziemi chełmskiej, pokazano najważniejsze miejsca potyczek powstańczych, postacie dowódców i najważniejsze bitwy stoczone w okolicach Chełma. Przedstawiono także miejsca pamięci poświęcone tej problematyce na terenie powiatu chełmskiego.

Przedwojenne portrety. Przywracanie pamięci o chełmskich Żydach

Miejsce: Chełmska Biblioteka Publiczna im. M. P. Orsetti w Chełmie

Termin: 02.08.–30.09.2024

Wystawa autorska Adama Puławskiego w ramach festiwalu „Spotkania z kulturą żydowską”.

VI DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWO-BADAWCZA

Na bieżąco odbywało się opracowanie zbiorów, przygotowanie scenariuszy wystaw, tekstów katalogów, referatów, artykułów popularnonaukowych, kwerendy, prowadzenie badań archeologicznych, digitalizacja kart katalogu naukowego zabytków wydzielonych, udostępnionych w Internecie.

PUBLIKACJE (ARTYKUŁY ORAZ KATALOGI, INFORMATORY WYSTAW)

FILMY/ AUDYCJE FILMOWE (dostępne na platformie YouTube Muzeum Ziemi Chełmskiej oraz mediach społecznościowych)

Muzeum jest współwydawcą tytułu „Rocznik Chełmski”.

Z dziedziny archeologii:

1. A. Bronicki, E. Hander, J. Libera, *Zabytki lityczne pozyskane w wyniku przypadkowych odkryć i doraźnych badań powierzchniowych w obrębie Działów Grabowieckich na obszarze powiatu chełmskiego (kolekcja chełmska)*, „Rocznik Chełmski”, t. 28 (2024)

Z dziedziny etnografii:

1. I. Sawicka, *Chełmski strój ludowy w świetle źródeł archiwalnych ze zbiorów Muzeum Ziemi Chełmskiej im. Wiktora Ambroziewicza w Chełmie*, „Rocznik Chełmski”, t. 28 (2024)
2. M. Kowalik, *Pisanki z ziemi Chełmskiej na tle pisanek z obszaru Lubelszczyzny*, „Rocznik Chełmski”, t. 28 (2024)
3. I. Sawicka, *Wieś wyobrażona. Kolekcja prac Stanisławy Mąki w zbiorach Muzeum Ziemi Chełmskiej im. Wiktora Ambroziewicza w Chełmie*, „Studia i Materiały Lubelskie”, t. 26
4. M. Kowalik, *Izba Tradycji i Historii w Krzczonowie – historia i działalność izby regionalnej z terenu Lubelszczyzny*, „Studia i Materiały Lubelskie”, t. 26
5. Michał Kowalik, Recenzja dwóch tomów wydawnictwa *Stroje Tradycyjne Województwa Lubelskiego: Strój janowsko-kraśnicki, Strój lubartowski*, „Twórczość Ludowa”, R. XXXIX (95), 2023 Nr 3–4, (ukazał się w 1. kwartale 2024)

Z dziedziny sztuki:

1. Jerzy Tomala. *Malarstwo do kwadratu. Wystawa dwudziesta trzecia*, katalog do wystawy w Galerii 72, tekst: Jagoda Barczyńska, projekt graficzny: Jerzy Tomala
Elżbieta Banecka, *IWARE-KOMON 2. Bilet do Ryoan-ji*, katalog do wystawy Elżbiety Baneckiej w Galerii 72, projekt graficzny. Antonina Konopielska

Z dziedziny historii:

1. M. Mąka, B. Pradun, *Z żałobnej karty. Beata Grażyna Mojska-Zajac (1965–2024)*, „Rocznik chełmski”, t. 28 (2024)
2. Z. Lubaszewski (artykuły – felietony historyczne z cyklu) „Chełmski Słownik Biograficzny” na łamach tygodnika „Nowy Tydzień”.
3. Z. Lubaszewski, *Nowe materiały ikonograficzne ikonograficzne do Stalagu 319*, „Rocznik Chełmski”, t. 28 (2024)
4. Z. Lubaszewski, współpraca z Wydawnictwem TAWA w przygotowaniu czasopisma „Egeria” (udział w pracach redakcji)

Z dziedziny przyrody:

1. I. Kitowski, *Obserwacja hełmiatki Netta rufina na stawach w Zalesiu kańskim*, „Rocznik chełmski”, t. 28 (2024)
2. I. Kitowski, *Gniazdowanie żołą Merops apiaster w wyrobiskach kopalni kredy koło Chełma*, „Rocznik chełmski”, t. 28 (2024)

Informatory i foldery:

1. *Niezwyczajna moc chleba – pieczywo obrzędowe w kulturze ludowej*
Tekst: Michał Kowalik; projekt: Ilona Sawicka, Agata Blicharz, nakład: 300 szt.
2. *Niebiańskie wzniosłości, ludzkie przyjemności... Rzeźba Jana Uścimiaka*
Tekst i projekt: Ilona Sawicka, nakład: 200 szt.
3. *Święta bez plastiku. Tradycyjne ozdoby świąteczne*
Tekst: Michał Kowalik, projekt: Ilona Sawicka, Agata Blicharz, nakład: 200 szt.
4. *Pająki lubelskie – niezwykle element dziedzictwa kulturowego*
Tekst i projekt: Michał Kowalik, nakład: 100 szt.
5. *Dzieło złożone. Artyści Galerii 72*
Tekst: Jagoda Barczyńska, projekt graficzny: Tomasz Barczyk, nakład: 150 egz.
6. *Maciej Duchowski. Ściana*
Tekst: Jagoda Barczyńska, projekt graficzny: Ernest Mozol, nakład: 100 egz.

Kalendarze ścienne na 2025

1. *Świat Juliana Bajkiewicza*, nakład: 200 egz.
2. *Maria Uszacka. Grafika i ilustracje*, nakład: 100 egz.

BADANIA TERENOWE

1. Wyjazd w teren – badania terenowe dotyczące obrzędów narodzinowych – Krasnystaw, Siennica Nadolna, Putnowice – Ilona Sawicka
2. Przeprowadzenie wywiadu ze Stanisławą Mąką dotyczącego jej twórczości – Ilona Sawicka
3. Wyjazd do kolekcjonerki p. Elżbiety Konopińskiej w celu sfotografowania rzeźb do zakupu – Ilona Sawicka
4. Nadzór archeologiczny nad izolacją fundamentów/ kościoł pw. Rozesłania Św. Apostołów w Chełmie
5. Srebrzyszcze, stan. 50 – wizytacja stanowiska archeologicznego (z obiektami kultury amfor kulistych – duża jama ofiarna ze szczątkami krów i małych przeżuwaczy oraz grób kamienny dziecka, z tradycyjnym wyposażeniem [2 amfory, 2 siekiery krzemienne, zawieszka bursztynowa] i kultury łużyckiej – relikty dużej budowli słupowej); na zaproszenie Mirosława Kusia – kierownika badań archeologicznych na trasie północnej obwodnicy Chełma.
6. Prospekcja stanowiska w Kolonii Ochoży w celu weryfikacji miejsca znalezienia garnka glinianego z uchem z okresu rzymskiego, przekazanego K. Marcyniuka z Jankowic wiosną 2024
7. Inwentaryzacja miejsc rozrodu żółwia błotnego w gminach: Dubienka, Żmudź, Wojsławice. Wstępne wytypowanie miejsc do inwentaryzacji zostało wykonane na podstawie analizy ortofotomapy i warstw „rzeźby terenu” w Geoportalu oraz poszukiwania polan leśnych o charakterze kserotermalnym ze splądrowanymi przez drapieżniki gniazdami z fragmentami jaj żółwia błotnego. Inwentaryzację przeprowadzono w dniach: 24.06.–28.06.2024 r. oraz

01.07.–19.07.2024 r. W jej trakcie znaleziono 5 nowych stanowisk rozrodu żółwia błotnego (razem 17 splądrowanych gniazd).

8. Prace terenowe związane z badaniem wpływu drapieżnictwa na populację żółwia błotnego na wybranych miejscach rozrodu (kontrola oraz zbieranie nagrań z fotopułapek umieszczonych na 3 stanowiskach w gminie Dubienka). Kontynuacja prac z 2023 roku. Prace terenowe prowadzone były w okresie 24.06.–28.06.2024 r. oraz 01.07.–19.07.2024 r. Osoba przeprowadzająca inwentaryzację: Kalina Łapińska-Damps.

9. Badania terenowe nad populacją ptaków wodno-błotnych w krajobrazie rolniczym Pagórów Chełmskich – Ignacy Kitowski.

SESJE NAUKOWE, KONFERENCJE, SEMINARIA, SZKOLENIA

25.01.2024 promocja 27 tomu „Rocznika Chełmskiego” w Chełmskiej Bibliotece Publicznej im. M. P. Orsetti w Chełmie

26–27.01.2024 XVI Obchody Międzynarodowego Dnia Pamięci o Ofiarach Holokaustu; uroczystość odsłonięcia tablicy upamiętniającej zagładę społeczności żydowskiej Chełma podczas akcji Reinhardt

13.03.2024 IX Zjazd Muzeów Rejestrowanych. Organizator Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Uczestnik: N. Jędruszczak

19.04.2024 zgłoszenie i uczestnictwo w 12. Edycji społeczno-edukacyjnej „akcji Żonkile” organizowanej przez Muzeum Historii Żydów Polskich Polin. Koordynator: D. Bida.

04.05.2024 Piknik, „Dzień z Funduszami Europejskimi w Chełmie” promocja działań wystawienniczych i edukacyjnych muzeum. Udział D. Bida

09–11.05.2024 Aktywny udział w II Edycji Festiwalu Chełmskie spotkania z literaturą i III Chełmskie Targi Książki

15.05.2024 udział w sesji naukowej z okazji 80. rocznicy likwidacji Stalagu 319 w ChBP. Wystąpienie „Nowe materiały ikonograficzne do dziejów Stalagu 319. Prezentacja: Z. Lubaszewski

07–09.06.2024 Udział w konferencji Aktywistów i Aktywistek Sieci Forum Dialogu. Poprowadzenie panelu „Jak ciekawie i empatycznie oprowadzać grupy”. Udział D. Bida

11/12.06.2024 XXXIX Konferencja Archeologiczna Muzeum Zamkowym w Sandomierzu: przygotowanie posteru i prezentacji pt. *Wyniki badań archeologicznych krypty grobowej w zabytkowym kościele w Czułczycach – Przysiółku, gm. Sawin*. Prelegent: Teresa Mazurek

19.07.2024 Uczestnictwo w konferencji „Lud – praca – kultura”. Przedstawienia pracy w sztuce ludowej wraz ujęciem wartości pracy jej twórców. Uczestnik: Michał Kowalik

22.07.2024 udział w obchodach 80-tej rocznicy likwidacji niemieckiego obozu koncentracyjnego na Majdanku, m.in. w premierze wspomnień Bolesława Burskiego „Pawiak, Majdanek, Auschwitz...”. Uczestnik: M. Mąka

5–9.08.2024 Letnia Szkoła Otwarta: „Wokół szteti”. Spotkanie na platformie ClickMeeting zorganizowane przez Muzeum Historii Żydów Polskich Polin. Uczestnik: D. Bida

05.08.2024 „Czy mieszkam w sztetlu?” Prowadzący: Piotr Kowalik „Działania w terenie. Edukacja w oparciu o lokalność” Prowadzący: Mariusz Sokołowski. Uczestnik: D. Bida

06.08.2024 „Synagoga dawniej i dziś” Prowadząca: Rita Miernik, „Case study: synagoga w Kielcach” Prowadzący: Piotr Świerczyński. Uczestnik: D. Bida

07.08.2024 „Dziedzictwo cmentarzy” Prowadzący: Witold Wrzosiński, „Projekty

edukacyjne na cmentarzach żydowskich – jak je prowadzić?” Prowadząca: Bożena Gąsiorowska. Uczestnik: D. Bida

08.08.2024 „(po)Żydowskie Prowadząca: dr Justyna Koszarska-Szulc”. Trudna pamięć w filmie. O „Idzie” i „Miejscu urodzenia” Prowadząca: Jolanta Bilska. Udział: D. Bida

09.08.2024 „Pamięć i nostalgia w twórczości malarzy żydowskich Prowadząca: dr Renata Piątkowska, „Zasiałaś we mnie melodie” – prezentacja zajęć, prowadząca: Monika Koszyńska. Udział: D. Bida

06.09.2024 Uczestnictwo w konferencji „Nowoczesne muzeum – relacje i narracje”, referat: Prezentacja projektu *Bug, który łączy. Tradycje regionu nadbużańskiego*. Uczestnik: Ilona Sawicka

27.09.2024 udział w 80-leciu obchodów Muzeum Zamojskich w Kozłowie. Reprezentacja muzeum: M. Mąka

11.10.2024 Udział konferencji „Współczesne dziedzictwo tradycyjnej Lubelszczyzny”; Tytuł referatu: *Rękodzielnictwo jako forma aktywizacji społecznej poprzez twórczość ludową*. Uczestnik: Michał Kowalik

09.10.2024 Udział w konferencji w sprawie Marki Polesia w Łęcznej. Uczestnik: K. Łapińska-Damps

24.10.2024 Udział w konferencji „Przeszłość w Muzeach – Muzea w Przyszłości, zorganizowanej w ramach jubileuszu 80-lecia Państwowego Muzeum na Majdanku. Udział D. Bida, N. Jędruszczak

05.11.2024 „How to Commemorate the Roma and Sinti Holocaust?” w ramach Europejskiego Dnia Pamięci o Holokauście Sinti i Romów. Spotkanie na platformie zoom zorganizowane przez Muzeum Historii Żydów Polskich Polin. Udział: D. Bida

07–09.11.2024 „współKongres Kultury” Pałac Kultury i Nauki w Warszawie. Organizator Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Udział: N. Jędruszczak

29.11.2024 spotkanie informacyjne on-line, dotyczące Programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego Wspieranie działań muzealnych. Uczestnik: M. Mąka

12.11.2024 udział w programie „Poznaj historię swojego miasta – kobiety” projekt realizowany przez CHBP. Prezentacja postaci Teresy Lechnickiej-Affeltowicz. Prowadzący: Z. Lubaszewski

05.12.2024 Udział w uroczystej gali II edycji konkursu „Miejsce z klimatem” organizowanego przez Euro Region Bug. Wyróżnienie dla MZCh tytułem LAUREATA. Udział: N. Jędruszczak, K. Łapińska-Damps

06.12.2024 udział w promocji tomu: *Ogniem i mieczem Uzbrojenie pogranicza polsko-ruskiego w świetle znalezisk z Czeremna* (red. J. Bagińska i in.), Tomaszów 2024 [seria wydawnicza: „Czeremno / Czerwień – złote jabłko polskiej archeologii, II], w Tomaszowie Lubelskim (A. Bronicki, E. Hander, T. Mazurek).

VII DZIAŁALNOŚĆ OŚWIATOWA

W ciągu roku organizowane były wykłady, lekcje muzealne, warsztaty i inne formy pracy oświatowej z zakresu archeologii, historii, etnografii, historii sztuki, przyrody.

Rejestr uczestników, poszczególnych form działalności oświatowej, prowadziły poszczególne działy oraz sekretariat.

WYKŁADY, ODCZYTY, PRELEKCJE, SPOTKANIA

ZREALIZOWANO: 12 TEMATÓW, 12 SPOTKAŃ, 331 OSÓB

Z dziedziny historii: 4 tematy, 4 spotkania, 190 osób

1. Sprawiedliwy, czyli kto? Spotkanie z Adamem Korenem
2. Promocja książki „Do Sobiboru i z powrotem” świadectwo ocalałego z zagłady Kalmena Wewryka. Prowadzenie spotkania, prezentacja – Dorota Bida, prelegenci – Aneta Borkowska, Zbigniew Lubaszewski, Shlomit Beck, Krzysztof Kowalczyk
3. Osiedle Dyrekcji Kolei Państwowych w Chełmie, promocja katalogu towarzyszącego wystawie
4. „Nasze czy ich? Dziedzictwo żydowskie i jego rola w historii lokalnej” wykład dr Anity Borkowskiej. Wydarzenie zrealizowane we współpr. z Muzeum Historii Żydów Polskich Polin

Prelekcje poza siedzibą muzeum:

1. Orowadzanie delegacji Forum Dialogu śladami dziedzictwa żydowskiego w Chełmie
2. Dwa spotkania z Varda Meidar, potomkinią ocalałej Tauby Szuklaper z Chełma Szkoła Podstawowa nr 4 w Chełmie, IV LO w Chełmie
3. Orowadzanie grupy przewodników z Izraela śladami dziedzictwa żydowskiego w ramach współpr. z ośrodkiem Brama Grodzka Teatr NN
4. Upamiętnienie ofiar getta w Chełmie, w rocznicę likwidacji getta w Chełmie. W uroczystościach wzięła młodzież z I LO w Chełmie pod opieką p. Katarzyny Dobrakowskiej
5. Spotkanie z Dawidem Hadad, potomkiem ocalałego Sendera Gutenberga z Chełma, I LO
6. Upamiętnianie ofiar Marszu Śmierci z 1 grudnia 1939 r.; w uroczystości wzięli udział uczniowie I LO w Chełmie pod opieką p. Honoraty Zakrzewskiej, mieszkańcy i zaproszeni goście
7. „NIE OBCY lecz SWOI. O wyzwaniach w obcowaniu z wielokulturową przeszłością”. Prelegentki Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN: dr Anita Borkowska, Magdalena Dopierańska oraz Katarzyna Jakubowicz (w siedzibie Szkoły Muzycznej w Chełmie)

Z dziedziny przyrody: 1 wykład, 1 temat, 37 osób

1. *Co wiemy, a czego jeszcze nie wiemy o czaplach*

Poza siedzibą Muzeum: 1 prelekcja, 25 osób

1. *Co powinniśmy wiedzieć o przyrodzie Ziemi Chełmskiej.* Prelekcja Kaliny Łapińskiej-Damps promująca wystawę Rafała Sieka: (Dom Kultury w Wojsławicach)

Z dziedziny sztuki współczesnej: 7 spotkań, 104 osoby

1. *Charakter i działalność Galerii 72*
2. *Andrzej Walczak. mobilneur.com*
3. *Wpływy sztuki japońskiej na europejskich artystów*

4. *Sztuka baroku w Europie i w Polsce*
5. *Historia Galerii 72 oraz kolekcji sztuki współczesnej chełmskiego muzeum*
6. *Formy i kierunki sztuki współczesnej*
7. *Terminologia sztuki*

LEKCJE MUZEALNE

ZREALIZOWANO: 5 TEMATÓW, 18 LEKCJI, 383 OSOBY (w siedzibie muzeum)

Z dziedziny etnografii: 1 temat, 10 lekcji, 166 osób

1. Pisanki – wiosenne malowanki

Z dziedziny historii: 3 tematy, 4 lekcje, 120 osób

1. Dzieje miasta od prehistorii po wiek XX
2. Upamiętnienie ofiar zagłady
3. Wielokulturowy Chełm

Z dziedziny przyrody: 1 temat, 4 lekcje, 97 osób

1. Sowy – nocne duchy

Lekcje muzealne zrealizowane w terenie:

1. Ukrainian Center for Holocaust Studies, spacer historyczny
2. Upamiętnienie ofiar Marszu Śmierci (Szkoła Podstawowa nr 8, ZSEiT, Młodzieżowa Rada Miasta, os. prywatne)
3. Studenci z Uniwersytetu Champolion w Albi, spacer historyczny
4. Uczestnicy Lubliner Reunion 2023, spacer historyczny
5. Spacerkiem po Chełmie – ulicami starego miasta
6. Pomniki przyrody miasta Chełm
7. Śladami Jadwigi Młodowskiej, uczestnicy uczniowie IV LO w Chełmie
8. Kongres Małych Miast, oprowadzanie po mieście gości kongresu
9. Wycieczka do ruin wieży w Białawinie wraz ze zwiedzaniem stałej wystawy historycznej Chełm jest jego imię.
10. Wycieczka do nieznanych korytarzy kredowych pod ul. Szkolną – grupa studentów IA UMCS

WARSZTATY

ZREALIZOWANO: 39 TEMATÓW, 86 SPOTKAŃ, 1332 OSOBY

Z dziedziny archeologii: 1 temat, 4 spotkania, 71 osób

1. Jak błoto zmienić w błoto

Z dziedziny historii: 4 tematy, 4 spotkania, 42 osoby

1. Rozwój przestrzenny miasta Chełma
2. Chełm na starej fotografii
3. Muzeum pełne zagadek
4. Wielokulturowość Chełma

Z dziedziny etnografii: 14 tematów, 48 spotkań, 775 uczestników

1. Pająki, które nie gryzą
2. Gromnice – warsztaty wykonywania świec woskowych
3. Kolorowe węzły rodzinne. Warsztaty z Moniką Trypuz
4. Magiczne soczewki. Warsztaty z Moniką Trypuz
5. Palma bije, nie zabije – warsztaty wykonywania palm wielkanocnych
6. Dawne wiejskie główki nosiły szalinówki
7. Byczki, kraszanki czy pisanki?
8. Wypieczmy coś razem! Warsztaty wykonywania pieczywa obrzędowego
9. Wystrój się na wakacje
10. Warsztaty pieczenia chałki z twórcą ludowym Michałem Kowalikiem
11. Bukieciki na Matki Boskiej Zielnej
12. Papier, nożyce, trochę talentu, zrobisz w muzeum nieco zamętu
13. Stwórz swój własny świat – warsztaty tworzenia ozdób bożonarodzeniowych z opłatka
14. Joga w Muzeum i krąg kobiet. Prowadzenie Monika Trypuz

Z dziedziny przyrody: 13 tematów, 20 spotkań, 299 osób

1. Świat zwierząt w pastelach
 2. Tajemnice wymarłego świata
 3. Jak dokarmiać ptaki
 4. Karmnikowe sprawki
 5. Rozpoznawanie gatunków drzew
 6. Historia prawdziwego Mikołaja
 7. Kosmetyki z natury – naturalnie do lasu – tworzenie naturalnych kosmetyków.
- Warsztaty prowadzone przez Marzenę Puzio
8. Sowy – nocni łowcy
 9. Chronimy owady zapylające
 10. Jaki to ptak – rozpoznawanie głosów ptaków
 11. Pancerna żaba na Lubelszczyźnie, czyli co wiemy o żółwiu błotnym
 12. Pobudzamy zmysł węchu, czyli kilka słów o naturalnych olejkach eterycznych
 13. Śladami natury

Warsztaty zrealizowane poza siedzibą MZCh: 4 tematy, 4 spotkania, 107 osób

1. Warsztaty etnobotaniczne, prowadzenie: Karol Szurdak
2. Motylowe łąki, prowadzenie: Agnieszka Tańczuk
3. Ważki – piękne i inspirujące, prowadzenie Paweł Buczyński
4. Życie bagien, prowadzenie Jakub Orłowski

Warsztaty z dziedziny sztuki: 7 tematów, 10 grup, 145 osób

1. Św. Walenty. Kult świętego, ikonografia i zwyczaje walentynkowe.
2. „Mała dama”. Warsztaty z makramy (Lato w Muzeum)
3. „Książka moich marzeń”. Warsztaty plastyczne (Lato w Muzeum)
4. „W powietrzu” (Lato w Muzeum)
5. „Biżuteria pełna kolorów” (Lato w Muzeum)
6. Mikołajki w Muzeum
7. Dzieło złożone. Artyści Galerii 72

IMPREZY/ IMPREZY CYKLICZNE

NOC MUZEÓW (20 maja) 1408 osób

Ferie w muzeum

Lato w muzeum

Mikołaj

Dzień Dziecka: warsztaty prowadzone w Kumowej Dolinie

SPOTKANIA Z KULTURĄ ŻYDOWSKĄ 02.–03.08.2024, 400 osób

Projekt "Spotkania z kulturą żydowską" dofinansowano w ramach programu grantowego Stowarzyszenia Żydowski Instytut Historyczny w kwocie: 10 000,00 zł

Kontynuacja corocznych festiwali/spotkań z kulturą żydowską. Ideą spotkań jest organizacja wydarzeń kulturalnych o tematyce żydowskiej w Chełmie, który jest celem podróży dla wielu Żydów odwiedzających Polskę, znających Chełm jako mityczne miasteczko, znane tylko z literatury jidysz i zabawnych anegdot. Organizacja wydarzenia kulturalnego, które przybliży mieszkańcom bogatą tradycję i kulturę polskich Żydów, ma na celu nie tylko kultywowanie pamięci o przeszłości, ale także promowanie różnorodności kulturowej. Włączanie elementów żydowskich w życie kulturalne Chełma przyczynia się do lepszego zrozumienia i akceptacji różnych tradycji oraz wartości, które je wzbogacają. Wierzymy, że poprzez poznawanie przeszłości Chełma, zapomnianych tradycji mieszkańcy poczują przynależność do miasta o bogatym dorobku kulturowym wielu pokoleń.

- warsztaty pieczenia chałki, prowadzący: Michał Kowalik
 - wystawa: Marc Chagall *Biblia*
 - *Przedwojenne portrety. Przywracanie pamięci o chełmskich Żydach*. Wystawa prac Adama Puławskiego
 - projekcja filmu: *The Haendel Variations*; spotkanie z reżyserką Katarzyna Jezior.
- Celem prezentacji filmu i spotkania było przybliżenie postaci światowej sławy skrzypaczki urodzonej w Chełmie - Idy Haendel. Film po raz pierwszy zaprezentowano w Polsce. Spotkanie poprowadził Andrzej Wojtaszek-dyrektor szkoły muzycznej.
- *Chełmskie sekrety spacer historyczny śladami chełmskich Żydów*. Prowadzący: Zbigniew Lubaszewski.
 - *Sprawiedliwy, czyli kto?* panel dyskusyjny z udziałem Adama Korena
 - *Zauroczeni miłością* - performatywne czytanie wierszy z tomiku poezji Stanisława Betiuka (uhonorowanego medalem Sprawiedliwy wśród Narodów Świata w 1970 r.) w wyk. aktora Dominika Bąka oraz muzyki w wyk. duetu skrzypcowego Rok duo (M. David Krol, Lucjan Szaliński Bałwas).

Spotkaniom towarzyszyły plakaty (30 szt.), zaproszenia (50 szt.), kurier festiwalowy (100 szt.)

SEANSE FILMOWE (wszystkie wyświetlane filmy związane są z obsługą wystaw i prowadzonymi zajęciami)

1. *Filmy przyrodnicze dla dzieci*
2. *Bajki PRL-u*

3. *Nieznane zakątki Chełma (stała wystawa historyczna)*
4. *Rynek w Chełmie (stała wystawa historyczna)*
5. *Filmy przyrodnicze*
6. *The Ida Haendel Variatrons*, reż. Katarzyna Jezior (seans Szkoła Muzyczna w Chełmie w ramach Festiwalu Spotkania z Kulturą Żydowską, 02.–03.08.2024)
7. *Awantura w Przechwałkowie*, reż. Halina Filek, wystawa „Ja tylko ilustruję książeczki... Życie i twórczość Marii Uszackiej”

Muzeum we współpracy z Chełmskim Domem Kultury realizowało projekt KINO LETNIE na dziedzińcu przy ul. Lubelskiej 57

KONCERTY: 5 koncertów, 287 osób

1. 13.01.2024 Koncert Renaty Barańskiej-Gumieniak podczas wernisażu wystawy *Flaschback. Kadr pamięci*, 90 os.
2. 20.05.2024 *Orkiestra wszystko gra. Noc Muzeów*, 100 os.
3. 01.06.2024 *Mikołaj w rytmie klawiszy. Koncert Agnieszki Szulc-Brzyskiej i Seweryna Szarpaka*, 30 os.
4. 04.06.2024 *Mikołaj w rytmie klawiszy. Koncert Agnieszki Szulc-Brzyskiej i Seweryna Szarpaka*, 21 os.
5. 06.06.2024 *Muzyka. Mikołaj. Młodość – koncerty połączone z warsztatami dla młodzieży*, 2 spot./ 46 os.

Poza siedzibą muzeum:

26.01.2024 *Spotkanie Hawdalowe*. Ceremonia oddzielenia Szabatu i koncert pieśni żydowskich. Koncert w wykonaniu Agnieszki Szulc-Brzyskiej (fortepian) i Magdaleny Maciąg (skrzypce). Szkoła Muzyczna w Chełmie

KONKURSY: 1 konkurs, 24 osoby

Drugie życie zużytych ubrań

Konkurs wsparło Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Chełmie

Konkurs skierowany był do uczniów szkół podstawowych (kl. 4–6), ponadpodstawowych oraz dorosłych z miasta Chełma i powiatu chełmskiego. Miał on na celu podwyższenie świadomości ekologicznej dzieci, młodzieży i dorosłych poprzez odpowiednie zagospodarowanie zużytych ubrań przeznaczonych do wyrzucenia i stworzenia z nich nowych, użytecznych rzeczy według własnego pomysłu.

VIII ZWIEDZAJĄCY

W 2024 roku ogółem odwiedziło muzeum 16 180 osób.

Liczba odwiedzających stronę internetową muzeum: 26 825.

IX KONSERWACJA

W roku 2024 nie przeprowadzono konserwacji.

X MUZEALIA

Powiększanie zbiorów dokonywano poprzez zakupy, dary, depozyty.

ZAKUPY

W 2024 roku zakupiono ogółem 37 obiektów:

20 obiektów do zbiorów Działu Etnografii na kwotę 50 000,00 zł; 20 rzeźb Romana Śledzia – dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Narodowego Instytutu Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów „Rozbudowa zbiorów muzealnych”

1. Rzeźba „Zwiastowanie”
2. Rzeźba „Maryja nawiedza Elżbietę”
3. Rzeźba „Jezus Narodzony”
4. Rzeźba „Starzec Symeon”
5. Rzeźba „Dwunastoletni Jezus w Świątyni”
6. Rzeźba „Chrzest Jezusa”
7. Rzeźba „Jezus w Kanie Galilejskiej”
8. Rzeźba „Jezus głosi Słowo Boże”
9. Rzeźba „Przemienienie na Górze Tabor”
10. Rzeźba „Jezus ustanawia Najświętszy Sakrament”
11. Rzeźba „Jezus w Ogrójcu”
12. Rzeźba „Jezus ustanawia Najświętszy Sakrament”
13. Rzeźba „Koronowanie cierniem”
14. Rzeźba „Pan Jezus niesie krzyż”
15. Rzeźba „Śmierć Jezusa”
16. Rzeźba „Zmartwychwstanie”
17. Rzeźba „Wniebowstąpienie”
18. Rzeźba „Zesłanie Ducha Św.”
19. Rzeźba „Wniebowzięcie N. M. P.”
20. Rzeźba „Ukoronowanie N. M. P.”

17 fotografii i dokumentów archiwalnych do zbiorów Działu Historii za łączną kwotę 330,00 zł.

DARY

Liczba pozyskanych muzealiów w roku 2024:

ogółem 107 sztuk na kwotę 160 899,50 zł,

w tym:

Dary do zbiorów Działu Etnografii

63 sztuki na kwotę 6 400,00 zł

Dary do zbiorów Działu Historii

301 eksponatów na kwotę 4 277,00 zł

Dary do zbiorów Działu Sztuki Ziemi Chełmskiej

28 sztuk na kwotę 43 509,00 zł

Dary do zbiorów Działu Sztuki Współczesnej i Galerii 72
16 prac na kwotę 106 713,50 zł

Obiekty pozyskane do zbiorów Działu Archeologii
8403 artefaktów Chełmska Delegatura WUOZ w Lublinie – przekazy z badań terenowych oraz osób prywatnych.

XI RUCH MUZEALIÓW

Odbywało się użyczanie zabytków własnych na wystawy do innych muzeów i galerii sztuki oraz wypożyczanie z innych muzeów i z instytucji, również z kolekcji prywatnych do ekspozycji czasowych w siedzibach własnych. Ruch muzealiów dokumentują protokoły zdawczo-odbiorcze sporządzane przez osoby upoważnione.

XII WSPÓŁPRACA Z INSTYTUCJAMI I OSOBAMI PRYWATNYMI

Kontynuacja współpracy z muzeami w kraju, przedszkolami, szkołami, uczelniami wyższymi, stowarzyszeniami, kolekcjonerami oraz osobami prywatnymi.

Polska Akademia Nauk,

Archiwum Państwowe w Lublinie,

Archiwum Państwowe w Lublinie Oddział w Chełmie,

Wojewódzki Konserwator Zabytków w Lublinie Delegatura w Chełmie,

Uniwersytet Warszawski,

Katolicki Uniwersytet Lubelski im. Jana Pawła II w Lublinie,

Biblioteka KUL

UMCS w Lublinie,

Forum Dialogu,

Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Chełmie,

Uniwersytet Trzeciego Wieku,

Państwowa Szkoła Muzyczna I i II st. im. Idy Haendel w Chełmie,

Muzeum Roztoczańskiego Parku Narodowego,

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Lublinie (Wydział Spraw Terenowych)

Archiwum Akt Nowych w Warszawie,

Żydowski Instytut Historyczny im. E. Ringelbluma,

Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN

Biblioteka Narodowa w Warszawie,

Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie,

Urząd Celno-Skarbowy w Białej Podlaskiej Oddział w Chełmie,

Wojewódzka Biblioteka im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie,

Muzeum Archeologiczne w Krakowie,

Muzeum Okręgowe w Suwałkach

Muzeum Nadwiślańskie w Kazimierzu Dolnym,

Muzeum Narodowe w Warszawie,

Muzeum Regionalne w Krasnymstawie,

Miejska Galeria Sztuki w Łodzi,

Muzeum Sztuki w Łodzi,

Zachęta – Narodowa Galeria Sztuki w Warszawie,

Kordegarda Narodowe Centrum Kultury,

Państwowe Muzeum Etnograficzne w Warszawie,
Muzeum Historii Polski w Warszawie,
Fundacja Stefana Gierowskiego w Warszawie,
Muzeum Narodowe w Lublinie,
Muzeum Zamojskie w Zamościu,
Muzeum Narodowe w Kielcach,
Muzeum Archeologiczne w Krakowie,
NSZZ „Solidarność” Region Mazowsze Oddział Chełm,
parafia prawosławna pw. Jana Teologa w Chełmie,
parafia rzymskokatolicka pw. Narodzenia NMP w Chełmie,
parafia rzymskokatolicka pw. Rozesłania Świętych Apostołów,
PTTK im. Kazimierza Janczykowskiego Oddział w Chełmie,
Zespół Szkół Transportowych i Energetycznych im. ks. S. Staszica w Chełmie,
Chełmski Dom Kultury,
Biblioteka Pedagogiczna,
Młodzieżowy Dom Kultury,
Chełmska Biblioteka Publiczna im. M. P. Orsetti w Chełmie
Stowarzyszenie Rocznik Chełmski,
Gminne Centrum Sportu i Turystyki w Wojsławicach,
Gminny Ośrodek Kultury w Pawłowie,
Krasnostawskie Stowarzyszenie Twórców Ludowych,
Zespół Szkół Hotelarskich i Gastronomicznych im. K. Jaworskiego w Chełmie,
Gmina Chełm,
Teatr NN Ośrodek Brama Grodzka,
IPN Oddział Lublin,
Organizacja Chełmian w Izraelu (Chelmer Organization of Israel),
TVP3 Lublin,
Image Reklama,
Radio Bon Ton,
Super Tydzień Chełmski,
Nowy Tydzień Chełmski,
Wschodni 24
Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie,
Urząd Marszałkowski,
Stowarzyszenie Samorządów Euroregionu Bug,
Poleski Park Narodowy,
Zespół Lubelskich Parków Krajobrazowych,
TVP Kultura,
Polskie Radio Lublin,
antifi.pl,
Usługi Archeologiczne Stanisław Gołub
Paweł Buczyński – entomolog,
Jakub Orłowski – ornitolog,
Rafał Siek – fotograf,
Karol Szurdak
Agnieszka Tańczuk
Robert Cymbała
Stacja Warszawa

Narodowy Instytut Kultury i Dziedzictwa Wsi
Samorządowy Ośrodek Kultury w Leśniowicach
Fundacja Promocji Artystów WACHTA ART.
Muzeum Współczesne Wrocław
Centrum Rzeźby Polskiej w Orońsku
Muzeum Narodowe w Warszawie
Muzeum Architektury we Wrocławiu
Muzeum Śląskie w Katowicach
Jurgen Weichardt – krytyk sztuki, darczyńca muzeum
Uniwersytet Rzeszowski
WACHTA ART. Fundacja Popierania Artystów
Stowarzyszenie Autorów ZAiKS
Grupa ATLAS Łódź

XIII DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA I PROMOCJA

W związku z działalnością wystawienniczą opracowywane były i drukowane katalogi, informatory, plakaty i zaproszenia do wystaw, udostępniane także w formie elektronicznej, m.in. na stronie www.mzch.pl, facebooku, Instagramie oraz redakcjom: Nowy Tydzień Chełmski, Super Tydzień Chełmski, Radio Lublin, Radio Bon Ton, TVP Oddział Lublin, TVP Kultura, Kurier Lubelski, ChOIT, instytucjom kultury, szkołom.

Odbywało się wysyłanie pocztą tradycyjną oraz elektroniczną zaproszeń, plakatów, charakterystyki wystaw, zdjęć dokumentujących otwarcia oraz aranżacje wystaw do polskich i zagranicznych galerii, muzeów, artystów, krytyków sztuki, stałych odbiorców, na portale internetowe poświęcone kulturze. Informacje o poszczególnych wystawach przygotowywane były w języku polskim a w szczególnych przypadkach w języku angielskim.

Współpraca z mediami:

Na bieżąco udzielano informacji i wywiadów na temat poszczególnych wystaw oraz imprez organizowanych w/przez muzeum

Wydawnictwa, **informatory i foldery:**

1. *Niezwykła moc chleba – pieczywo obrzędowe w kulturze ludowej*
Tekst: Michał Kowalik; projekt: Ilona Sawicka, Agata Blicharz, nakład: 300 szt.
2. *Niebiańskie wzniosłości, ludzkie przyjemności... Rzeźba Jana Uścimiaka*
Tekst i projekt: Ilona Sawicka, nakład: 200 szt.
3. *Święta bez plastiku. Tradycyjne ozdoby świąteczne*
Tekst: Michał Kowalik, projekt: Ilona Sawicka, Agata Blicharz, nakład: 200 szt.
4. *Pająki lubelskie – niezwykły element dziedzictwa kulturowego*
Tekst i projekt: Michał Kowalik, nakład: 100 szt.
5. *Dzieło złożone. Artyści Galerii 72*
Tekst: Jagoda Barczyńska, projekt graficzny: Tomasz Barczyk, nakład: 150 egz.
6. *Maciej Duchowski. Ściana*
Tekst: Jagoda Barczyńska, projekt graficzny: Ernest Mozol, nakład: 100 egz.
7. Kurier festiwalowy. Spotkania z kulturą żydowską, nakład: 100 szt.
8. Ulotki muzealne, nakład 200 szt.

Kalendarze ścienne na 2025

1. *Świat Juliana Bajkiewicza*, nakład: 200 egz.
2. *Maria Uszacka. Grafika i ilustracje*, nakład: 100 egz.

XIV PROGRAMY OPERACYJNE

W 2024 roku Muzeum pozyskało środki zewnętrzne na realizację **11 PROJEKTÓW.**
ŁĄCZNA WARTOŚĆ PROJEKTÓW – 787 464,52 ZŁ

1. ***Chełm, kamienice mieszczańskie, ul. Lubelska 57/ Podwalna, poł. XIX wieku.***
Kontynuacja prac remontowych – elewacja

Programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, priorytet – Ochrona Zabytków

Umowa nr 00036/24/DOZ-kp z dnia 19.10.2024

Koordynator projektu: Beata Pradun

Dotacja	278 866,38 zł
Wkład własny	111 657,64 zł
Wartość projektu	<u>390 524,02 zł</u>

Celem projektu było zachowanie dziedzictwa kulturowego poprzez kontynuację prac remontowych rozpoczętych w roku 2019 poprzez odtworzenie historycznego wyglądu elewacji. Prace wykonano zgodnie z Projektem budowlanym zatwierdzonym przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków Delegatura w Chełmie. Dzięki wsparciu finansowemu możliwe było przeprowadzenie prac niezbędnych do podwyższenia bezpieczeństwa zabytków ruchomych przechowywanych w muzeum, ludzi pracujących wewnątrz budynku jak i przechodzących w pobliżu obiektu zlokalizowanego przy głównej ulicy miasta. Remont elewacji wyeliminował zagrożenia spowodowane spadającymi elementami gzymsów i detali architektonicznych. Trwałym efektem jest poprawa stanu technicznego siedziby instytucji kultury, polepszona została estetyka obiektu znajdującego się w strefie ścisłej ochrony konserwatorskiej. Celem nadrzędnym było przeprowadzenie prac, które powstrzymają degradację obiektu zabytkowego wpisanego do rejestru zabytków województwa lubelskiego pod numerem A/1122 na podstawie decyzji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dnia 29.09.1979 r.

2. ***Remont budynku Muzeum. Chełm, ul. Lubelska 56A***

Programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, priorytet – Infrastruktura kultury.

Umowa nr 884/24/FPK/DEK z dnia 28.05.2024 r.

Koordynator projektu: Beata Pradun

Dotacja	173 426,95 zł,
Wkład własny	46 073,05 zł
Wartość projektu	<u>219 500,00 zł</u>

Obiekt znajduje się przy ul. Lubelskiej 56A, w strefie zabudowy reprezentacyjnej i turystycznej, objętej ochroną konserwatorską. Nie jest wpisany do rejestru zabytków. Został wybudowany w roku 1926, natomiast remont i adaptację na cele muzealne przeprowadzono

w latach 1989–1999. Celem zadania jest remont siedziby muzeum. Dzięki przeprowadzonym pracom została wykonana:

1. Wymiana systemu wykrywania i sygnalizacji pożaru wraz z połączeniem z obiektem komendy Państwowej Straży Pożarnej w Chełmie;
2. Wymiana stolarki okiennej;
3. Termomodernizacja elewacji budynku.

Wszystkie prace przyczyniły się do zwiększenia bezpieczeństwa oraz (w perspektywie) do zmniejszenia kosztów funkcjonowania obiektu.

3. **Pieczywo obrzędowe – z tradycją w przyszłość**

Zadanie dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Narodowego Centrum Kultury: EtnoPolska. Edycja 2024

Umowa nr 14/2024/NCK/EP

Projekt i realizacja: Ilona Sawicka, Michał Kowalik

Dotacja	17 000,00 zł
Wkład własny	1 588,06 zł
<u>Wartość projektu</u>	<u>18 588,06 zł</u>

Organizacja wystawy „Niezwyczajna moc chleba – pieczywo obrzędowe w kulturze ludowej”, która prezentowała różne wykonania pieczywa obrzędowego, towarzyszącego niegdyś uroczystościom rodzinnym i dorocznym.

Na wystawie pokazano polskie pieczywo obrzędowe z uwzględnieniem wątków wielokulturowości, a więc także wywodzące się z tradycji żydowskiej, prawosławnej, jak i wytwory międzykulturowe z natury jak, np. korowaje. Na podstawie literatury przedmiotu i archiwalnych zdjęć powstała ekspozycja z realizacjami wypieków z polskiej kultury ludowej przygotowanymi przez Michała Kowalika. Ekspozycje pochodziły ze zbiorów własnych Działu Etnografii MZCh, wykonanych na potrzebę wystawy.

Wystawie towarzyszyły warsztaty wypieku pieczywa obrzędowego przeznaczone dla wszystkich grup wiekowych.

4. **Zakup kolekcji rzeźb Romana Śledzia**

Program Narodowego Instytutu Muzeów „Rozbudowa zbiorów muzealnych”. dofinansowany z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Umowa nr 3/II/2024/RZM/NIM

Koordinacja projektu: Ilona Sawicka

Dotacja	51 000,00 zł
Wkład własny	0,00 zł
<u>Wartość projektu</u>	<u>51 000,00 zł</u>

Realizacja projektu obejmowała następujące działania:

1. Zgromadzenie dokumentacji niezbędnej do złożenia wniosku (przygotowanie opinii eksperckiej, uzyskanie opinii konserwatorskiej, protokół Komisji Zakupu i Wyceny Muzealiów, dokumentacja fotograficzna wykonana w miejscu przechowywania rzeźb - Poznań)
2. Aktualizacja wniosku i przygotowanie niezbędnych dokumentów

3. Zakup kolekcji, transport, umieszczenie kolekcji w magazynie, opracowanie kart katalogu naukowego

Opracowanie części merytorycznej sprawozdania

Przygotowanie aktualizacji wniosku i dokumentów do rozliczenia

Sprawdzenie i wysłanie aktualizacji raportu końcowego z uzupełnioną częścią rozliczenia finansowego.

Zakupiono 20 rzeźb za łączną sumę 50 000,00 zł:

1. Rzeźba „Zwiastowanie”
2. Rzeźba „Maryja nawiedza Elżbietę”
3. Rzeźba „Jezus Narodzony”
4. Rzeźba „Starzec Symeon”
5. Rzeźba „Dwunastoletni Jezus w Świątyni”
6. Rzeźba „Chrzest Jezusa”
7. Rzeźba „Jezus w Kanie Galilejskiej”
8. Rzeźba „Jezus głosi Słowo Boże”
9. Rzeźba „Przemienienie na Górze Tabor”
10. Rzeźba „Jezus ustanawia Najświętszy Sakrament”
11. Rzeźba „Jezus w Ogrójcu”
12. Rzeźba „Jezus ustanawia Najświętszy Sakrament”
13. Rzeźba „Koronowanie cierniem”
14. Rzeźba „Pan Jezus niesie krzyż”
15. Rzeźba „Śmierć Jezusa”
16. Rzeźba „Zmartwychwstanie”
17. Rzeźba „Wniebowstąpienie”
18. Rzeźba „Zesłanie Ducha Św.”
19. Rzeźba „Wniebowzięcie N. M. P.”
20. Rzeźba „Ukoronowanie N. M. P.”

5. **Święta bez plastiku – tradycyjne ozdoby świąteczne**

Projekt sfinansowany przez Unię Europejską NextGenerationEU w ramach Krajowego Planu Odbudowy – KPO dla Kultury. Projekt wsparło Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Chełmie oraz ENEREC Sp. z o.o.

Umowa nr 182/KPO. GRANTY/NIMiT/2024

Projekt i realizacja: Ilona Sawicka, Michał Kowalik

Dotacja	35 560,00 zł
Wkład własny zł	9 292,44 zł
<u>Wartość projektu</u>	<u>44 852,44 zł</u>

Trzon projektu stanowiła wystawa „Święta bez plastiku”, na której zaprezentowane zostały różne ozdoby związane z obchodami Bożego Narodzenia. Znalazły się na niej choinki przystrojone tradycyjnymi ozdobami, rodzimie polska podłaźniczka, zawieszana u sufitu czy pająki – skomplikowane ozdoby ze słomy, bibuły, papieru i grochu. Z ważnych, charakterystycznych tylko dla kultury polskiej ozdób świątecznych zaprezentowane zostały światy, czyli geometryczne ozdoby, wykonane z opłatka, mogące stanowić dekorację podłaźniczki lub być samodzielnym elementem zdobniczym. Całość została dopełniona licznymi ozdobami, takimi jak szklane bombki oklejone misternymi wycinankami czy słomiane

ozdóbki uplecione z żytnich źdźbeł. Swoje miejsce znalazły także filigranowe wycinanki zdobiące niegdyś okna i ściany izb, a także nietypowe szopki wykonane z opłatka i słomy.

6. **Spotkania z kulturą żydowską**

Projekt realizowany w ramach Programu Grantowego Stowarzyszenia Żydowski Instytut Historyczny w Polsce. Umowa z dnia 24.10.2024 r.

Współpraca: Państwowa Szkoła Muzyczna I i II st. im. I. Haendel w Chełmie, Chelmer Organization of Israel, Polskie Towarzystwo Turystyczno Krajoznawcze im. K. Janczykowskiego w Chełmie

Dotacja	10 000,00 zł
Wkład własny zł	5 000,00 zł
<u>Wartość projektu</u>	<u>15 000,00 zł</u>

Kontynuacja corocznych festiwali/spotkań z kulturą żydowską. Ideą spotkań jest organizacja wydarzeń kulturalnych o tematyce żydowskiej w Chełmie, który jest celem podróży dla wielu Żydów odwiedzających Polskę, znających Chełm jako mityczne miasteczko, znane tylko z literatury jidysz i zabawnych anegdot. Dwudniowy program proponował m.in.:

- warsztaty pieczenia chałki
- wystawa: Marc Chagall *Biblia*
- wystawa: Adama Puławski *Przedwojenne portrety. Przywracanie pamięci o chełmskich Żydach.*
- projekcja filmu: *The Haendel Variations*; spotkanie z reżyserką Katarzyna Jezior.
- *Chełmskie sekrety* spacer historyczny śladami chełmskich Żydów. Prowadzący: Zbigniew Lubaszewski.
- *Sprawiedliwy, czyli kto?* panel dyskusyjny
- *Zauroczeni miłością* - performatywne czytanie wierszy z tomiku poezji Stanisława Betiuka (uhonorowanego medalem Sprawiedliwy wśród Narodów Świata w 1970 r.) w wyk. aktora Dominika Bąka oraz muzyki w wyk. duetu skrzypcowego Rok duo (M. David Krol, Lucjan Szaliński Bałwas).

Spotkaniom towarzyszyły plakaty (30 szt.), zaproszenia (50 szt.), kurier festiwalowy (100 szt.)

7. **FLASHBACK. Kadry pamięci. Projekt Moniki Trypuz**

Projekt realizowany z wykorzystaniem środków Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego (Lubelskie Smakuj Życie) przeznaczonych na promocję województwa lubelskiego

<u>Dofinansowanie</u>	<u>5 000,00 zł</u>
-----------------------	--------------------

8. **Wyjdźmy w teren! Przyroda Chełmskich Torfowisk Węglanowych**

Projekt realizowany z wykorzystaniem środków Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego (Lubelskie Smakuj Życie) przeznaczonych na promocję województwa lubelskiego. Współpraca z Zespołem Lubelskich Parków Krajobrazowych.

Koordynator projektu: Kalina Łapińska-Damps

<u>Dofinansowanie</u>	<u>10 000,00 zł</u>
-----------------------	---------------------

W ramach wydarzenia przeprowadzono warsztaty terenowe:

„Warsztaty etnobotaniczne” z Karolem Szurdakiem
„Warsztaty Motylowe Łąki” z Agnieszką Tańczuk,
„Warsztaty Ważki – piękne i inspirujące” z Pawłem Buczyńskim,
„Warsztaty Życie bagien” z Jakubem Orłowskim.

9. ***Elżbieta Banecka. Iware-komon 2. Bilet do Ryōan-ji***

Projekt realizowany z wykorzystaniem środków Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego (Lubelskie Smakuj Życie) przeznaczonych na promocję województwa lubelskiego.

Dofinansowanie 10 000,00 zł

Wystawa i towarzyszący jej katalog.

Wystawa złożona została ze 149 prac wykonanych w różnych technikach: malarstwa olejnego na płótnie, grafiki, grafiki łączzonej z malarską interwencją, instalacji, sztuki obiektu. Pokazano prace należące do cykli: *Kata/Kami*, *Tokimono*, *Ogród w Ryōan-ji*, *IWARE-KOMON 2*, *Haori męskie*. Zaprezentowano 3 instalacje: *Bilet do Ryōan-ji*, *Złote kimono*, *Modlitwa w Ryōan-ji*. Wystawa inspirowana estetyką Kraju Kwitnącej Wiśni, dedykowana została w znaczącej części tematyce kimona.

10. ***Artysta i Dzieło w fotografii Marka Szymańskiego***

Fundusz Popierania Twórczości Stowarzyszenia Autorów ZAiKS w Warszawie

Dotacja 18 000,00 zł

Wydawnictwo przedstawiające portrety fotograficzne wybitnych artystów sztuki współczesnej w korespondencji z ich pracami artystycznymi.

11. ***Ja tylko ilustruję książeczki... Życie i twórczość Marii Uszackiej***

Projekt realizowany z wykorzystaniem środków Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego (Lubelskie Smakuj Życie) przeznaczonych na promocję województwa lubelskiego.

Dofinansowanie 5 000,00 zł

Wystawa miała na celu promocję życia i twórczości polskiej ilustratorki urodzonej i wychowanej w Chełmie. W trakcie pracy artystycznej zilustrowała ponad pięćdziesiąt książek skierowanych do dzieci i młodzieży, m. in. książki Wiery Badalskiej czy Wandy Chotomskiej. Przez wiele lat autorka związana była z Instytutem Wydawniczym „Nasza Księgarnia”. Wydarzenie miało na celu prezentację dotychczas nie eksponowanych prac wybitnej ilustratorki, a także dokumentów i starych fotografii ze zbiorów rodziny Uszackich i Godlewskich. W ramach wystawy zdigitalizowano ponad 200 prac graficznych, pocztówek i kart okolicznościowych, pamiątek rodzinnych (fotografie, archiwalia) należące do rodziny artystki. Bogata oferta edukacyjna z podziałem na grupy wiekowe i szkolne kolportowana była w siedzibach przedszkoli, szkół i instytucji kultury oraz drogą elektroniczną zaproszenia na wernisaż, plakaty, karty pracy oraz oferty edukacyjne do wszystkich zainteresowanych.

OPRACOWANO I ZŁOŻONO WNIOSKI (REALIZACJA W ROKU 2025):

Muzeum przygotowało i złożyło wnioski na dofinansowanie 6 projektów o łącznej wartości 934 305,00 zł

1. Chełm, kamienice mieszczańskie, ul. Lubelska 57/ Podwalna 5 (XIX w.). Kontynuacja remontu elewacji.

Wniosek o pozyskanie środków finansowych z programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, priorytet – Ochrona zabytków nieruchomości i ruchomych 2025

Koordynator projektu: Beata Pradun

Dotacja MKiDN 150 000,00 zł,

Wkład własny 150 100,00 zł

Wartość projektu 300 100,00 zł

Kontynuacja prac rozpoczętych w poprzednich latach.

2. Muzeum w Chełmie. Modernizacja wyposażenia

Wniosek o pozyskanie środków finansowych z programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, priorytet – Infrastruktura kultury 2025

Koordynator projektu: Beata Pradun

Dotacja MKiDN 365 705,00 zł,

Wkład własny 0,00 zł

Wartość projektu 365 705,00 zł

Projekt ma na celu zwiększenie potencjału Muzeum w Chełmie oraz prezentację zbiorów na poziomie współczesnego odbiorcy, modernizację wyposażenia z uwzględnieniem wprowadzenia rozwiązań odpowiadającym obecnym standardom technicznym. W ramach zadania zostanie zakupione wyposażenie na potrzeby działalności kulturalnej: zestawy komputerowe, oprogramowanie komputerowe, w tym programy graficzne, drukarki, serwery plików, szafy na rysunki, szafę na karty katalogu naukowego, szafy na broń, szafa metalowa na numizmaty, skaner, krzesła ergonomiczne do pracy przy komputerze, gabloty wystawiennicze, lampa błyskowa, niszczarki dokumentów, pętla indukcyjna, tabliczki brailowskie, plany tyflograficzne, totém dotykowy wewnętrzny, ergonomiczne biurka. Zakup nowego wyposażenia spowodowany jest nie tylko zużyciem posiadanego sprzętu, ale przede wszystkim rozszerzeniem oferty kulturalnej dla osób z niepełnosprawnościami. Realizacja projektu wpisuje się w plan strategii rozwoju Muzeum.

3. Dzieje kościoła pw. Świętego Mikołaja. Katalog wystawy czasowej

Wniosek o pozyskanie środków finansowych z programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, priorytet – Wspieranie działań muzealnych – wystawy i katalogi 2025

Koordynator projektu: Beata Pradun

Dotacja MKiDN 96 000,00 zł,

Wkład własny 0,00 zł

Wartość projektu 96 000,00 zł

Celem zadania jest druk katalogu pn. *Dzieje Kościoła pw. Świętego Mikołaja w Chełmie* do wystawy czasowej pod tym samym tytułem. Budowla z lat 1720–1727 jest siedzibą Działu Sztuki Ziemi Chełmskiej. Okazją do realizacji przedsięwzięcia jest jubileusz 105-lecia

Muzeum oraz zakończenie prac remontowych. W katalogu pokazane będą dzieła sztuki dawnej pochodzące ze zbiorów własnych muzeum, obiekty pozyskane podczas prac remontowych, dokumenty i fotografie archiwalne oraz współczesne ilustrujące wygląd kościoła oraz działania wystawiennicze, koncertowe i edukacyjne, osób prywatnych a także innych instytucji. Katalog będzie dystrybuowany bezpłatnie oraz dostępny w formacie PDF na stronie internetowej muzeum zawierający tłumaczenia na j. angielski: format A4, ok. 500 stron, ilustracje kolorowe, oprawa twarda, nakład 1000 egz., ISBN. Katalog będzie pierwszym drukowanym, tak obszernym opracowaniem jednego z ciekawszych obiektów barokowych użytkowanych przez Muzeum.

4. **Publikacja katalogu zbiorów muzealnych pn. *Rodzina Lechnickich w służbie Rzeczypospolitej***

Wniosek o pozyskanie środków finansowych z programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, priorytet – Wspieranie działań muzealnych

Koordynator projektu: Magdalena Mąka

Dotacja MKiDN 78 000,00zł,

Wkład własny 00,00 zł

Wartość projektu 78 000,00 zł

Projekt przewiduje wydanie katalogu do zbiorów muzealnych *Rodzina Lechnickich w służbie Rzeczypospolitej*. Katalog obejmie cenne archiwa (m.in. dokumenty, fotografie, korespondencję, odznaczenia, plany dóbr, artefakty) związane z ziemiańską rodziną Lechnickich, pochodzącą ze Serebryszcz.

5. **Wydanie katalogu prac Stanisławy Mąki**

Wniosek o pozyskanie środków finansowych z programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, priorytet – Kultura ludowa i tradycja 2025

Koordynator projektu: Ilona Sawicka

Dotacja MKiDN 65 000,00 zł,

Wkład własny 17 000,00 zł

Wartość projektu 82 000,00 zł

Wydanie katalogu prac wybitnej artystki ludowej ziemi chełmskiej Stanisławy Mąki. Opracowanie 50-letniego dorobku artystycznego. Katalog będzie obejmował: biogram, reprodukcje prac (obrazy, rzeźba, wycinanka, pisanki). Wydawnictwo będzie tłumaczony na język angielski.

6. ***Chełm w sercu. Przeszłość, Pamięć, Przyszłość***

Program grantowy Fundacji Forum Dialogu

Koordynator projektu: Dorota Bida

Dotacja 12 500,00 zł

Wkład własny 00,00 zł

Wartość projektu 12 500,00 zł

Projekt ma na celu upamiętnienie tragicznych wydarzeń związanych z Zagładą chełmskich Żydów, spotkania z potomkami Ocalałych i działania artystyczno-performatywne.

W ramach projektu przewidujemy organizację uroczystości uczczenie pamięci ofiar Zagłady, zaproszenie potomków ocalałych do spotkań z uczniami i mieszkańcami, wydarzenia kulturalne przybliżające tradycję i kulturę polskich Żydów.

XV INNE ZADANIA

Prace związane z działalnością Biblioteki Muzeum

Dokonywano zakupów, wpisów do księgi inwentarzowej, prowadzono digitalizację oraz wprowadzano dane do systemu MOLNET+.

Udostępniano zbiory biblioteczne poprzez prowadzenie wymiany międzybibliotecznej, wysyłkę egzemplarza obowiązkowego wydawnictw MZCh, porządkowanie zbiorów, wypożyczanie książek.

Przygotowano sprawozdanie K03.

Zadania Działu Edukacji

Opieka nad gośćmi muzeum – organizacja czasu wolnego, wycieczek.

Opracowanie zajęć warsztatowych dla różnych grup wiekowych, przygotowanie materiałów warsztatowych – karty pracy, zakup potrzebnych materiałów, przygotowanie prezentacji.

Prace przy redakcji programu „Lato w Muzeum”.

Prowadzenie strony społecznościowej muzeum fb i Instagram.

XVI POZOSTAŁE DZIAŁANIA

- Prowadzenie dokumentacji fotograficznej działań organizowanych w muzeum.
- Sporządzenie sprawozdania rocznego opisowego i finansowego za 2023 r. oraz sprawozdania K02 – kierownicy działów, samodzielni pracownicy merytoryczni, główna księgowa.
- Sporządzenie planu finansowego na 2024 r. – na podstawie planów opracowanych przez działy merytoryczne – główna księgowa.
- Prowadzenie archiwum Muzeum Ziemi Chełmskiej, kompletowanie zaproszeń, plakatów, kontrola archiwum – cały rok.
- Przyjmowanie bieżącej dokumentacji badań archeologicznych – Dział Archeologii.
- Uczestniczenie w uroczystościach państwowych.

Zadania realizowane w ciągu roku na bieżąco.

- Obsługa osób zwiedzających Muzeum; sprzedaż biletów wstępu i wydawnictw muzealnych, prowadzenie frekwencji osób zwiedzających (pomoce muzealne oraz pracownicy merytoryczni).
- Prowadzenie strony internetowej – wprowadzanie informacji na stronę o organizowanych wystawach i imprezach w muzeum oraz poczty elektronicznej.
- Dbłość o muzealia eksponowane na wystawach czasowych oraz przechowywanych w magazynach (wszyscy pracownicy merytoryczni oraz pomoce muzealne).
- Przygotowanie umów użyczenia muzealiów oraz protokołów zdawczo-odbiorczych z przeniesienia muzealiów wraz z opisami stanu zachowania – odpowiedzialni pracownicy merytoryczni poszczególnych działów.
- Przygotowanie protokołów przyjęcia dóbr kultury do zbiorów muzealnych – odpowiedzialni pracownicy merytoryczni poszczególnych działów.
- Przygotowywanie materiałów na warsztaty plastyczne.

- Prowadzenie bieżącej korespondencji.
- Organizowanie wernisaży.
- Montaż i demontaż wszystkich wystaw (zadania realizowali pracownicy techniczni oraz pomoce muzealne z udziałem kuratorów i autorów wystaw).

Zadania realizowane przez specjalistę do spraw kadrowych.

- Prowadzenie spraw pracowniczych i kadrowych: akt pracowniczych, obowiązującej ewidencji pracowników oraz ewidencji zwolnień lekarskich, terminowe sporządzanie sprawozdań statystycznych w zakresie spraw pracowniczych, nadzór i kontrola rejestrów wyjść służbowych i prywatnych, zapoznavanie nowo zatrudnionych pracowników z obowiązującymi w muzeum zarządzeniami, instrukcjami, regulaminem pracy, regulaminem organizacyjnym oraz pobieranie oświadczeń od pracownika o zapoznaniu się z ww. dokumentami, sporządzanie zaświadczeń o zatrudnieniu i wynagrodzeniu do celów: emerytalno-rentowych, kapitału początkowego – innych celów (np. kredytu, do ZUS, US. itp.).
- Teletransmisja sporządzonych raportów miesięcznych do ZUS.
- Wprowadzanie danych do programu płacowo-kadrowego „Symfonia”.
- Dokonywanie rocznych rozliczeń z podatku dochodowego od osób fizycznych.
- Prawidłowe naliczanie wynagrodzeń i sporządzanie list płac pracownikom.
- Obsługa programu PFRON – terminowe sporządzanie i rozliczenie miesięcznych i rocznych informacji i deklaracji.
- Prowadzenie ewidencji i prawidłowe rozliczanie biletów wstępu do muzeum, przygotowywanie i stemplowanie druków KP, KW.
- Prowadzenie spraw socjalnych w Muzeum.
- Sporządzanie wniosków na staż do PUP, prawidłowe rozliczanie stażystów z PUP.

Zadania realizowane przez Dział Finansowy

- Prowadzenie rachunkowości muzeum, obsługa programu finansowo-księgowego, dokonywanie rozliczeń operacji gospodarczych.
- Wykonywanie dyspozycji środkami pieniężnymi – obsługa programu bankowego: terminowe płatności wynagrodzeń pracowniczych i potrąceń, terminowe płatności dla kontrahentów oraz terminowe rozliczanie z US, ZUS.
- Bieżący nadzór nad prawidłowością rozliczeń kasowych.
- Nadzór nad terminowym naliczaniem wynagrodzeń dla pracowników oraz rozliczeń z ZUS.
- Współpraca z pracownikami merytorycznymi w pozyskiwaniu sponsorów.
- Rozliczanie i nadzór ZFŚS w Muzeum.
- Rozliczanie miesięczne podatku VAT, sporządzanie deklaracji VAT-7 i JPK, wysyłka elektroniczna do US.
- Roczne rozliczenie podatku od osób prawnych, sporządzenie deklaracji Cit-8, wysyłka elektroniczna do US.
- Udział w rozliczaniu programów operacyjnych z MKiDN i innych.
- Wykonywanie sprawozdań do GUS drogą elektroniczną.
- Rozliczanie otrzymanej dotacji podmiotowej i celowej – półrocznie i rocznie, sporządzanie sprawozdań finansowych kwartalnych Rb-Z, Rb-N, półrocznych i rocznych – bilans, rachunek zysków i strat i informacji dodatkowej do bilansu.

Dział Administracji

- Utrzymanie czystości wewnątrz budynków muzeum (pomoce muzealne).
- Zakup środków czystości i artykułów chemii gospodarczej oraz wydawanie pracownikom sprzętającym w celu utrzymania czystości w pomieszczeniach muzeum.
- Nadzór nad personelem pomocniczym (pomoce muzealne i dozorczy-rzemieślnicy) – kierownik Działu Administracji.
- Organizacja transportów.
- Pakowanie i nadzór nad przewożonymi obiektami na wystawy organizowane w muzeum.
- Opracowywanie projektów inwestycyjnych.
- Dystrybucja wydawnictw muzealnych do punktów sprzedaży w poszczególnych budynkach muzeum, realizacja zadania.

Imprezy organizowane przez inne instytucje z udziałem MZCh:

15.05. *Chełmskie Targi książki w CHBP*

04.06. *Kolorowy Dzień Dziecka Amfiteatr w Kumowej Dolinie*

09.09. *Narodowe Czytanie*

01.11. *Kwesta na chełmskich cmentarzach*

Zadania ujęte w planie pracy na rok 2024 z zakresu gromadzenia i trwałej ochrony dóbr kultury oraz działalności wystawienniczej, wydawniczej i edukacyjnej zostały zrealizowane. Ponadto wykonywane były inne zadania powierzone przez Departament Promocji, Kultury i Sportu Urzędu Miasta Chełm.

Informacja z wykonania planu finansowego Muzeum Ziemi Chełmskiej im. Wiktora Ambroziewicza w Chełmie za rok 2024

I. PRZYCHODY

Plan przychodów muzeum na 2024 rok został określony w wysokości **3 555 550,88 zł**, wykonanie wyniosło **3 565 024,26 zł**, co przedstawia się następująco:

1. Dotacja podmiotowa

Plan	2 915 124,50 zł	wykonanie	2 915 124,50 zł
------	-----------------	-----------	-----------------

2. Dotacja celowa

Plan	0,00 zł	wykonanie	0,00 zł
------	---------	-----------	---------

3. Pozostałe przychody

Plan	600 426,38 zł	wykonanie	582 930,72 zł
------	---------------	-----------	---------------

4. Wpływy z usług

Plan	40 000,00 zł	wykonanie	66 969,04 zł
------	--------------	-----------	--------------

5. Przychody finansowe

Plan	0,00 zł	wykonanie	0,00 zł
------	---------	-----------	---------

II. KOSZTY

Plan kosztów muzeum został określony w wysokości **3 655 928,70 zł**, wykonanie wyniosło **3 543 342,50 zł**, co przedstawia się następująco:

1. Wynagrodzenia

Plan	1 900 000,00 zł	wykonanie	1 892 541,83 zł
------	-----------------	-----------	-----------------

2. Pochodne od wynagrodzeń

Plan	325 000,00 zł	wykonanie	322 338,49 zł
------	---------------	-----------	---------------

3. Pozostałe koszty

Plan	818 562,32 zł	wykonanie	717 738,16 zł
------	---------------	-----------	---------------

4. Inwestycje

Plan	612 366,38 zł	wykonanie	610 724,02 zł
------	---------------	-----------	---------------

Stan zatrudnienia na dzień 31.12.2024 roku:

31 osób, co w przeliczeniu na pełne etaty daje 28,5.

DYREKTOR
Muzeum Ziemi Chełmskiej
im. W. Ambroziewicza w Chełmie
N. Jedruszczak
mgr Natalia Jedruszczak